

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6 Din, polletno 12 Din, celoletno 24 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

PREDSIEDNIK BRATSKE ČEŠKOSLOVAŠKE JE OBISKAL BEOGRAD

Prisrčni sprejem dr. Beneša je pričal svetu o neomajnem prijateljstvu obeh slovanskih držav

Beograd je sprejel že mnogo odličnih gostov, toda tako prisrčno in navdušeno, kakor je sprejel in pozdravil v ponedeljek 5. t. m. predsednika bratske češkoslovaške republike dr. Edvarda Beneša, ni bil v Beogradu sprejet še nihče. Ves Beograd je bil okrašen z jugoslovenskimi in češkoslovaškimi zastavami in ogromne množice so čakale pred kolodvorom, ko sta prispela z vlakom dr. Beneš in njegova soproga. Na peronu so ju sprejeli med drugimi odličniki knez namestnik Pavle s kneginjo Olgo in kraljeva namestnika dr. Stankovič in dr. Perovič.

Ko sta se predsednik dr. Beneš in knez namestnik Pavle pojavila na vratih okrašenega kolodvora, pred katerim so čakali dvorni avtomobili, so vojaške godbe zaigrale češkoslovaško himno in burja navdušenih pozdravov se je oglasila iz morja nepreglednih množic. Avtomobili so se komaj mogli preriti do dvora skozi množico, ki je neprestano prirejala počastitve predsedniku dr. Benešu in knezu namestniku, kneginji Olgi in gospe Beneševi ter vzklikala jugoslovensko-češkoslovaškemu bratstvu.

Na dvoru so se gostje okrepčali in se po kratkem odmoru napotili gledat nastop naše vojske v Aleksandrovo ulico, kjer so bile nasproti palače narodne skupščine postavljene tri velike tribune. Tjakaj je prispela tudi Nj. Vel. kraljica Marija in odličnega gosta prisrčno pozdravila. Gostje so šli nato v srednjo dvorno tribuno, kjer so bili poleg dr. Beneša in Nj. Vel. kraljice Marije kraljevi namestniki knez Pavle, dr. Stankovič in dr. Perovič, kneginja Olga in ga. Beneševa, predsednik vlade, češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta in drugi. Na ostalih tribunah so se razvrstili ostali odlični gostje, a na obeh straneh ulice se je zbrala velikanska množica ljudstva.

Nastop je otvoril 6. letalski polk iz Zemuna s 37 letali. Takoj zatem se je pojavil štab kraljeve garde s poveljnikom parade, armijskim generalom Tomičem na čelu. Vsi vojniki z generalom vred so nosili čelade. Mimohod oddelkov je otvorila častna četa 21. pehotnega polka češkoslovaškega. Sledili so gojenci vojaške akademije, četa vojaške intendantske akademije, pehotna podoficirska šola, oddelek vojaške mornarice, podoficirska konjeniška šola in drugi. Višek parade je bil nastop kraljeve garde s pehoto, mitraljesko četo, topništvo, konjenico in motoriziranim oddelkom. Sledila sta kolesarska četa in nato pehotni polk v polni bojni opremi. Parado so zaključile tehnične edinice.

Mimohod čet je trajal nad eno uro. Visoki gostje so odhajali s parade vidno zadovoljni. Zvečer je knez namestnik priredil v starem dvoru na čast gostom svečano večerjo, pri kateri je izrekel dr. Benešu prisrčno dobrodošlico. Med drugim je naglasil, da je v tem obisku poročstvo iskrenega prijateljstva in bratstva, ki sta že od nekaj vezali Češko-

slovaško in Jugoslavijo. Združeni s prijateljsko in zavezniško kraljevino Rumunijo sta se obe državi zmerom iskreno zavzemali za utrditev miru v povojni Evropi. Na koncu nagovora je knez namestnik dvignil čašo na čast in zdravje dr. Beneša in gospe Benešev in izrekel željo, da bi bila bodočnost bratskega in prijateljskega češkoslovaškega naroda zmerom srečna.

Ko je orkester odigral češkoslovaško himno, je izpregovoril predsednik dr. Beneš. Najprej je izjavil, da je prijateljski sprejem njega in njegovo soprogo, globoko ganil. Potem je med drugim izvajal, da je v zadnjih 18 letih mnogo potoval po naši domovini. Začel je s potovanjem l. 1920., ki je rodilo prvo pogodbo o prijateljstvu in zvezi Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške. To sodelovanje se bo v bodočnosti še bolj okrepilo. Dr. Beneš je naglašal, da je na svojih potovanjih pri nas z občudovanjem gledal napredek in razvoj naše domovine. Dalje se je spomnil velikega kralja Aleksandra, ki ga bo vsa Češkoslovaška ohranila zmerom v vdanem spominu za njegovo prijateljsko sodelovanje. O Češkoslovaški je rekel, da bo z vsemi silami nadaljevala politiko miru in mednarodnega sodelovanja. Na koncu je dvignil čašo in nazdravil

Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji, Nj. Vis. kneginji Olgi in Nj. Vis. knezu namestniku in ostalim članom nameštva. Hkratu je izrekel željo, da bi bila bodočnost velike Jugoslavije, prijateljice in zaveznice, čim srečnejša in plodovitejša. Po Beneševem govoru je godba zaigrala jugoslovensko himno.

Predsednik dr. Beneš in gospa sta v spremstvu kneza namestnika Pavla in kneginje Olge obiskala v torek grob velikega kralja Zedinitelja na Oplencu in grob neznanega junaka na Avali. Odlična gosta je tudi Šumadija sprejela z viharnim navdušenjem.

V sredo popoldan je dr. Beneš s soprogo spet odpotoval v Prago. Bivanje državnega vodje bratske Češkoslovaške, naše najzvestejše prijateljice, v Beogradu je ves jugoslovenski narod spremljal z velikim zanimanjem in se srčno veselil, da je naša prestolnica v imenu vse Jugoslavije tako bratsko sprejela dr. Beneša in mu tolmačila razpoloženje nas vseh.

Obisk dr. Beneša v Jugoslaviji je mogočno odjeknil v svetu. Tako pišejo francoski listi, da je ta obisk znamenje odličnih odnošajev med Jugoslavijo in Češkoslovaško in popolnega zaupanja med obema državama.

Preveliko širjenje hmeljskih nasadov tlači cene

Prejeli smo:

Hudi so danes časi za našega kmeta. Cena kmetijskih pridelkov, gotovo vseh vprek brez razlike, je mnogo prenizka v razmerju s cenami kmetijskih potrebščin. To je dejstvo, v katerem leži neposredni in glavni vzrok sedanje hude stiske našega kmetijstva in je posredno tudi glavni vzrok splošne gospodarske stiske pri nas. Zavedati se moramo namreč, da je pri nas kmet glavni kupec, ker sestavlja ogromno večino celotnega prebivalstva. Ker pa zaradi kmetijske krize kmet nima več dovolj dohodkov, mora tudi svoje izdatke omejiti čim najbolj, da obdrži svoje gospodarstvo vsaj za silo v ravnotežju. Na ta način je kupna moč našega kmeta tako nazadovala, da občutijo to tudi vsi drugi stanovi: trgovec, ker le malo proda, industrija, ker se premalo porabi njenih izdelkov in mora omejiti izdelovanje, pa delavec, ker morajo tvornice krčiti obrate in zato nima dela. Tako je vse skupaj povezano in kakor hitro bo konec stiske našega kmetijstva, bo pri nas tekoj tudi konec splošne stiske in brezposelnosti.

Cene vseh kmetijskih pridelkov so torej sorazmerno mnogo prenizke. Tudi cene hmelju so dovolj nizke. Toda kmet je že davno pozabil računati, kaj se mu izplača in kaj ne. Kmet pa mora le še računati, kaj mu prinese

ik hiši več denarja, ki ga tako primanjkuje. Seveda kmet hmeljar kmalu ugotovi, da vrže hmelj še največ, pa ni čudno, da ta ugotovitev marsikoga zapelje v skušnjava, da bi še nekaj nasadil, ko že drugod ni izdatnejših dohodkov.

Toda le počasi, hmeljarji! Misliti je treba tudi na jutri in ne samo na danes. Naprava novega hmeljskega nasada precej stane, saj je že za hmeljevke treba izdati mnogo denarja, ko je danes vendar tako hudo zanj. Veš, da ti prvo leto hmelj še ne da pravega dohodka, temveč šele v drugem letu in pozneje pošteno obrodi. Veliko vprašanje pa je, kakšna bo že tedaj cena. Ali ne bo morda tedaj pri vnovčenju hmelja že mnogo več izgube kakor pri vnovčenju ostalih kmetijskih pridelkov. Na to je treba misliti, hmeljarji, preden se kdo odloči, da ga še nekaj nasadi.

Nade na cene hmelju v bližnji bodočnosti prav gotovo niso rožnate. Nadprodukcija (preveč pridelka) že trka na vrata in z njo vred tudi cene, ki bodo daleč izpod pridelovalnih stroškov. Lani nas je rešila Amerika, kjer je neugodno vreme uničilo polovico pridelka. Toda vsako leto ne bo tako in pri redni letini bo že letos hmelja preveč. Kaj bo sledilo, si lahko vsak sam misli: cene pod nič, da se hmelja ne bo izplačalo niti obirati in spet bo treba krčiti nasade, dokler ne bo

Spet upostavljeno ravnovesje med pridelkom in uporabo. Sicer pa, kaj boš vendar sadil, ko že zdaj ne zmoreš hmeljevk, gnojenja in škropljenja nasadov in ko ti je že zdaj pre-

majhna sušilnica, da ti trda prede pri sušenju! Posledica nespametnega širjenja nasadov je v kakovosti slabši pridelek in seveda slabša cena.

Vinogradniki zahtevajo pocenitev modre galice

Sv. Križ pri Kostanjevici, aprila

Dne 29. marca je zborovala tukajšnja podružnica Kmetijske družbe, ki je med drugim tudi sklenila poslati na odločilna mesta resolucijo z nastopno vsebino:

»Po časopisju in po ponudbah raznih trgovcev se je zaznalo, da se je zaradi podražitve bakra na svetovnem trgu spričlo svetovnega oboroževanja podražila tudi galica in sicer za 30% in več nad ceno preteklega leta.

Proti tej podražitvi modre galice podružnica z vsemi člani in tukajšnjimi vinogradniki najodločneje protestira. Prosi gg. senatorje, narodne poslance in Kmetijsko družbo, da zastavijo svoj vpliv na odločilnih mestih ter izposlušajo pocenitev modre galice, od katere je tako rekoč popolnoma odvisen pridelek našega vinogradnika. Že preteklo leto je bilo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev za nakup modre galice nad 30% naših vino-

gradnikov ob ves svoj pridelek, nad 40% pa zaradi premale uporabe škropiva znatno prizadet. Naše vino ima zavoljo visoke trošarine, ki donaša državi ogromne milijone, le prav skromno ceno in se je prodaja zelo skrčila. Vse to tira vinogradnika v najhujšo stisko.

Upoštevati je treba, da se vsa bremena, tičočna se vina ali česar koli, kar zadeva vinograde, prevale na pridelovalca. Na tisoče vinogradnikov in njih družin živi od dohodkov prodanega vina. Iz tega vina plačujejo vinogradniki po večini tudi vsa druga javna bremena. Že v zdajšnjih razmerah vinogradnik ne zmore vseh dajatev, kako jih bo šele potem, ko bo še bolj obremenjen.

Prepričani, da soglašajo vsi vinogradniki z nami, prosimo odločilne činitele, da ukrepejo potrebno za pocenitev modre galice in se zavzamejo za splošno izboljšanje vinogradnikovega položaja.

Slovensko obrtništvo o svojih težnjah in zahtevah

Ljutomer, aprila.

Preteklo nedeljo se je vršil v Ljutomeru najprej občni zbor Zveze obrtniških društev, nato pa obrtniški tabor. Po pozdravu se je predsednik g. Rebek spomnil velikega zaščitnika obrtnikov, blagopokojnega kralja Aleksandra I. in nazdravil mlademu kralju Petru II.

Tabor sta pozdravila sreski načelnik g. dr. Farčnik in župan g. Kuharič. Poslanec g. Lukačič je naglašal, da je tabor obrtnikov glasen opomin odločilnim činiteljem, naj izpolnijo upravičene zahteve slovenskega obrtništva, posebno ker je glas o izboljšanju gospo-

darskih razmer v Sloveniji samo bajka. Končal je z željo, da bi bilo v političnem življenju več smisla za gospodarstvo, v gospodarstvu pa manj politike. G. Zadavec je izročil pozdrav predsednika Zbornice za TOI g. Jelačina, g. Vilar pa je pozdravil tabor v imenu Druženja trgovcev. Nato je prevzel predsedstvo predsednik ljutomerskega društva gospod Reich in orisal zgodovino ljutomerskega društva, ki obhaja letos 30letnico.

Glavno poročilo je imel g. Rebek. Med drugim je poudarjal, da slovenski obrtnik ne trpi cepčenja svojih vrst. Govornik se je dotaknil najvažnejših vprašanj, ki se tičejo obrtništva, tako davčne obremenitve, kjer

je doseglo obrtništvo delen uspeh z razširjenjem pavšalizacije pridobnine. Obrtniki pa zahtevajo še več: pavšalizacijo za obrtnike s štirimi pomočniki in z motorji do štirih konjskih sil, kar je posebne važnosti za slovensko obrt, razdelitev pridobnine na dvanajstine za sezonsko zaposlenje obrtnikov in oprostitev nad 60 let starih obrtnikov, ki delajo sami. Nadalje se je bavil z znižanjem zgradarine za podeželske obrtnike s previsokimi samoupravnimi dajatvami v Sloveniji, posebno v mestih, in z novim povišanjem posrednih davkov. Orisal je boj zoper šušmarstvo, zoper obrtne veleobrate v kaznilnicah, zoper režijske delavnice samoupravnih teles, zoper postopno izpopolnjevanje železniških delavnic v obrtnem smislu, dalje zoper poslovanje raznih tujih podjetij, ki odnašajo dobiček v tujino, plačujejo pa le malo davkov. Zahteval je zaščito tudi za obrtnika. Naglašal je nadalje, da se morajo urediti denarne razmere, da je obrtništvo zoper svobodno organiziranje valencev, da zahteva izgraditev strokovnega šolstva, da so prispevki za socialno zavarovanje previsoki in da bodo v dohodnem česu še višji. Pozival je tudi obrtnike, naj stremijo za kakovostnim izboljšanjem svojih izdelkov.

G. Vahtar iz Maribora je nato opisal boj mariborskih obrtnikov proti kaznilniški vele-delavnici in prečital zahtevno resolucijo. Zavzemal se je tudi za to, da se v gospodarstvo ne vmešava politika. G. Hraščič iz Laškega je naslikal zborovalcem razmere v rudniških revirjih in se izrekel proti okrožnim odborom. Glede zadnjega vprašanja je g. Rebek pojasnil, da je ta naprava potrebna, da na to je treba primerno preurediti. G. Jelič se je med drugim izjavil proti neizkusnim politiziranim obrtniškim mladini. V imenu ljutomerskih obrtniških združenj je g. Hrovat izrekel Zbornici za TOI zaupanje obrtnikov. V zaključnem govoru je g. Rebek še poudarjal, da bo slovensko obrtništvo dočeli celono sodelovanje obrtnikov vse države in naslednj slovensko obrtniško vzajemnost.

Zadovoljstvo

v hiši te kava pripravljena

FAVORIT
CIKORIJO

TONE BRDAR:

36

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

Hugo se je obrnil proti Elviri, pokazal z roko naokoli in ponosno dejal:

»To je vse najino, če obsodijo njega.«

Elvira je molčala. Hugo jo je nezaupno pogledal in je ostro vprašal:

»Ali si ne želiš tega? Ali še zmerom čutiš kaj nežnega zanj? Ali si mu še zmerom naklonjena?«

Elvira je stisnila ustnice in se obrnila stran. Trdovratno je molčala.

»Danes gre za naju in zanj«, je jezno dejal Hugo, ki mu njen molk ni bil po volji. »Midva ga pač ne moreva braniti. Tudi on naju ne bi branil. Tebi ni treba nič izpovedati, ker še zmerom veljaš za njegovo nevesto. Tako je najbolje in najpametneje.«

»Morda pa ne?« je odgovorila baronica s tihim, slabotnim glasom.

»Zakaj ne? Saj ne moreš niti proti njemu, niti za njega govoriti. Kar ti je povedala Pevla, je vse gola izmišljotina. Bolje je, da tega niti ne poveš.«

»Ali mi lahko prisežeš, da nič ne veš, kako je to dekle izginito?«

»Kaj naj pa vem?« je osorno odgovoril Hugo. »Najbrž je tako, kakor pripoveduje Jože, da je namreč Kolarjev Jurij spravil deklo s sveta.«

Elvira je spet molčala. Mislija je na to, kako bi bilo, da bi Stanko sedel namestu Hugona pri njej in srce jo je zbolelo. Stanko je bil tako lep, plemenit, Hugo pa je bil v svoji zunanosti surov, grd. Zastudil se ji je, ko je pomislila, da bo postala njegova. Vsak dan je bolj sovražila svojega drugega ženina.

A usoda je odločila tako. Zato se je hotela maščevati nad njim. — »Maščevati!«

Nehote in nevede je izgovorila zadnjo besedo na glas, da jo je Hugo slišal:

»Prav imaš, ji je pritrdil. »Oba se hočeva maščevati. Danes se bova midva smejala!«

Prišli so ob pravem času v mesto. Obravnava se je sicer že začela, a Hugo, Elvira in njena mati so bili povabljeni za poznejšo uro.

✱

V prašni, ne posebno veliki dvorani je bilo soparno. Radovedna množica je stala na gosto po galeriji, okoli poslopja pa so se gnetli radovedneži za katere v dvorani ni bilo več prostora. Kadarkoli je stopil kakšen sodnijski sluga ven, so ga ljudje obkolili in izpraševali.

Kar se spominjajo stari ljudje, se v tem mestu še ni vršila tako zanimiva obravnava.

Zunaj so se ljudje strastno prepirali. Eni so bili prepričani o Stankovi nedolžnosti, drugi so ga smatrali za podlega morilca.

V dvorani so sedeli sodniki za dolgimi mizami resno in svečano. Njim nasproti je sedel obtoženelec v zaprtem prostoru.

Vse oči so bile uprte vanj. Alj je mogoče, da je ta viteški grof, plemenitega obraza in jasnih oči okruten, hudoben, zahrbtn mori-

lec? Morilec in sivega očeta? Vsa se je stresel pri tej grozni misli.

Samo podlež, satan v človeški podobi je zmožen takega ostudnega nečloveškega dejanja. Samo tak človek more umoriti lastnega očeta z mirnim srcem in mirno krvjo.

Večina poslušalcev je čutila tako. Kako pa so mislili možje, ki so imeli odločiti o njegovi usodi?

Grof Stanko, ki je branil svojo čast in svoje dobro ime, je bil blede, a miren. Zavedal se je svoje nedolžnosti in se ni bal sodbe. Mučila ga je samo sramota, ki je bila v zvezi s tako strašno obtožbo.

Tam je stal njegov brat Hugo, ki ga je proglašal za morilca. Stanka je zagrabila feza, ko ga je pogledal in ko ga je slišal govoriti. Vsaka beseda je bila laž, vse strupena izmišljotina.

Ozrl se je naokoli po poslušalcih, kakor bi hotel vprašati: »Ali je kdo tu, ki mu verjame? Ali ne čutite vsi, da govori sam satan iz njega?«

Hugo je bil kot zadnji zaslišan. Ponovil je isto, kar je povedal v začetku preiskave. Prisegel je na to, ne da bi bil trenil z očesom. Samo eden — grof Stanko — je vedel, da prisega po krivem.

Smrtna tišina je vladala v dvorani. Stanku se je zdelo, da se mu blede.

Skočil je pokoncu, da bi govoril. A nobene besede ni mogel spraviti iz grla. Naposled je vendar s pretresljivim glasom vzkliknil:

»Laže! Laže! Nedožen sem! Vsevedni Bog je moja priča!«

Vse poslušalce so ganile te besede v srce. Zavladala je grobna tišina. Visoko zvrnan

Ravna pot k čistoti—ali žalosten konec *Pepečka Zmazka*

Ojoj — prepoznal Radion jemjel

Imenitno — zdaj sem že vse poletje tukaj!

Na pomoč! Ujetsem-Radionov mehurček me odplovjal!

Samo RADION pere tako bleščče belo!

Schicht RADION

Borba stavbinskih delavcev za izboljšanje mezi

Stavbinski delavci v Mariboru so imeli te dni svoje zborovanje, na katerem so podali sliko zdajšnjega položaja v stavbinski stroki in potek pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe.

Organizacija delodajalcev gradbene stroke je pri pogajanjih ponudila nastopne mezde: predelavcem 6 do 8, zidarjem, tesarjem z nadtriletno prakso 5 do 5.75, odrarjem, železokrivcem, strojnikom, minerjem, ricarjem 3 do 3.75, težakom nad tremi leti zaposlitve 3 do 3.25, pod tremi leti zaposlitve 2.75 do 3.25 vajencem 2.25 do 3 Din. Delavstvo pa zahteva naslednje mezde: za predelavce najmanj 7.50, zidarje, tesarje z nadtriletno prakso 6.50 pod tremi leti 5.75, strojnike, ključavničarje, kovače 5.75, odrarje, železokrivce, strojne strežaje 5, težake 4.25, težake pod 18 leti starosti 3.75, fasaderje 8, poklične ricarje in kamnoseke 6.50, minerje in pomožne ricarje 5.50, vajence prvo leto 2.50, drugo leto 3, tretje 4 Din na uro.

Delavci opozarjajo, da so se življenjske potrebnosti zelo podražile, zaradi česar so njihove zahteve upravičene. Delodajalci pa spet zatrjujejo, da bi se s takim povišanjem mezd

zidanje tako podražilo, da bi gradbena delovnost znatno padla. V primeru, da delodajalci delavskih zahtev ne bi sprejeli, predlagajo delavci, da se vzamejo kot podlaga za nadaljevanje pogajanj mezde, določene v kolektivni pogodbi z dne 5. avgusta l. 1936. Dalje predlagajo delavci, naj posebna komisija preuči cene življenjskih potrebščin, ki prihajajo v poštev za delavčev družino. Na podlagi teh ugotovitev naj se potem izvrši ureditev delavskih mezd.

Tudi napredek je lahko škodljiv

Prejeli smo:

V teku tisočletij je izumilo človeštvo marsikatero napravo, ki mu prinaša lepe koristi. Žal pa so te koristi mnogokrat dvomljive, če se že naravnost ne izpremenijo v škodo čez nekaj let ali pa občutijo škodo šele poznejši rodovi. Lep zgled nam v tem nudijo Zedinjene države. Želja po hitri obogatitvi je trebila prerije, da so postale gole, ker je žetev obilno poplačala ves trud farmerju. Toda drevje in grmičevje, ki so ga izkopal, je vpilo po maščevanju. Pridivjali so silni viharji, ki jih ničesar ni zaustavljalo ali vsaj

krotilo, ter so pobrali suho prst in jo odnesli s seboj, kakor odnašajo vetrovi pesek v puščavi Sahari. Priseljenci so osušili močvirja tako, da so vodo po najbližnji poti speljali v reke. Posledica tega so silne suše, ki se vrstijo že nekaj let nad temi pred nekaj leti tako rodovitnimi pokrajinami. Je že tako v prirodi, da je tam, kjer je mnogo vod, tudi deževje pogosto.

Pa ne le to: regulirani potoki in reke, ki so jih učeni tehniki potegnili kakor z ravnilom, niso obrasli z grmičevjem, da bi zadrževali vodo, in so zlasti v spodnjem toku

je stal grof Stanko in se oziral naokoli, kakor bi bil hotel reči: »Verjemite mi!«

Nato se je zgrudil na klop in si zakril obraz z rokami. Med poslušalci se je začelo tiho šepetanje, ženske so začele jokati. A kmalu je vse potihnilo.

Zagovornik mlad advokat, je začel govoriti. Z lepo donečim glasom, prijazno in priključljivo je govoril porotnikom. Njegove besede so segale v srce. Njegovi dokazi so bili tako jasni, tako prozorni in preprosti, da bi jih moral razumeti vsak otrok.

»Obtožba,« je dejal odvenik na koncu, »je kakor na glavo postavljena piramida. Nobe ne trdne podlage nima. Opira se samo na izpoved ene same prič. In ta prič je lastni brat obtoženčev. Upam, da ni nikogar tukaj, ki bi imel takšnega brata. Kakšen značaj je to, da pobija lastnega brata in ga suje v nesrečo?«

Z one strani, kjer je sedel grof Hugo, se je zaslislalo godrnjanje. Mladi zagovornik se je obrnil tja in nemoteno nadaljeval svoj obrambni govor:

»Gospod grof pravi, da je videl, ko je vzel njegov brat steklenico s strupom. Ali takrat ni razumel, za kaj gre? Videl je, da je dal brat očetu kozarec vode, v kateri je bil po njegovem mnenju strup. Ali tudi zdaj še ni razumel? Zakaj ni stopil tja in prijel brata? Pustil je, da je oče izpil smrt! To je storil zato, da pozneje lahko proglašil brata za morilca! Drugače si ne morem razlagati njegovega vedenja. Mislim pa, da se je grof Hugo motil. Sovraštvo in posebno bratovsko sovraštvo — — —«

»Zdaj je dovolj!« je glasno zaklical Hugo. »Kako se upate dolžiti mene?«

Takoj je predsednik pozvonil in strogo dejal:

»Gospod grof, prosim vas, da molčite. Gospoda zagovornika ne smete motiti.«

»Jaz se tudi ne dam zasramovati,« je srdito odgovoril grof Hugo.

»Jaz nisem slišal ničesar sramotilnega,« ga je opozoril predsednik z resnim glasom. »Če gospod zagovornik prestopi dovoljene meje, ga moram opomniti jaz, ne vi. Bodite torej mirni, ali pa pojdite ven!«

Hugo je sedel, tresoč se od jeze, mladi zagovornik pa je nadaljeval:

»Če gospod grof trdi, da ne sovraži brata, to ni resnično. Čudno je vendar, da more človek izpovedati take, za lastnega brata uničujoče stvari. Vzemimo, da je resnica, kar trdi grof Hugo, vendar s tem še ni dokazano, da je grof Stanko dal očetu strupa. Ali je kdo videl, da je zlil strup v kozarec? Ne!

Trdi se, da je bil s steklenico strupa v spalnici sobi. Tam so namreč našli steklenico strupa. Saj je steklenico ta ali oni lahko prej ali pozneje postavil tja. Zakaj ne? Našli so tudi potem manšetni gumb v spalnici. Gumb je last grofa Stanka. Ali ga je res tam izgubil? Nikakor ne. Nekdo je našel gumb, morča v sobi grofa Stanka ali kje drugje, in ga je položil tja, kjer so ga našli. In to je storil tisti, ki je hotel obrniti sum na grofa Stanka.«

Vsako je čutil, da so te besede namenjene Hugonu. Hugo se je komaj premagoval. Najrajši bi bil s pestjo pobil mladega odvetnika.

»Gospod predsednik,« je dejal zagovornik, »rad bi postavil nekaj vprašanj baronici Elviri Studeniški.«

Predsednik je vprašujoče pogledal državnega pravdnika in porotnike, ki so prikimali.

»Ali priznate,« se je obrnil advokat k mladi baronici, »da ste bili neko noč pri svojem ženinu grofu Stanku v ječi in da ste mu tam povedali, da lahko dokazete njegovo nedolžnost?«

»Na to vprašanje ne dam nobenega odgovora,« je s hladnim glasom odvrnila baronica.

»Rekli ste, da veste za neko prič. Ali jo hočete imenovati?« je vprašal odvetnik.

Elvira ni odgovorila, odvetnik pa se je obrnil k porotnikom in dejal z nasmeškom:

»Uganiti, kdo je ta prič, ni težko. Baronica se je shajala z njo. To je tista Pavla, ki je tako nepojmljivo izginila in ki jo je že Jurij Kolar navedel za prič.«

»Žal je dekle izginilo,« je pripomnil državni pravdnik. »Verjetno je, da jo je Jurij spravil s poti. Kar je on trdil, je dekle tajilo. Ko bi torej baronica mogla kaj povedati, da razbremenjena, bi to gotovo storila.«

Elvira je tudi zdaj molčala. Zagovornik je končal svoj govor z zahtevo, da grofa Stanka oproste. Njegove besede so vse prepričale o Stankovi nedolžnosti.

Zdaj je začel državni pravdnik naštevati svoje dokaze. Dobro mnenje, ki so ga dobili poslušalci po zagovornikovih besedah, se je izpremenilo. Vse je z napeto pozornostjo pričakovalo izida.

Grof Hugo se je zadovoljno, zmagovalno smehljaj brat njegov, Stanko, pa je začel izgovarjati upanje.

Državni pravdnik je končal svoj govor. Predsednik je namignil porotnikom, naj se

izpostavljeni silnim poplavam. Pred leti in letos spet smo doživeli v naši Vojvodini poplave, kakršnih poprej nismo poznali. Tukaj plačujemo račune narodi, ker so Donavo in druge veikle reke regulirali v zgornjem toku (v Nemčiji, Avstriji in Madžarski) prav kakor v Ameriki z ravnalom.

To, kar se je zgodilo v Vojvodini v velikem, se godi v malem po vseh naših dolinah in dolinicah. Reguliramo vse naše potoke, hoteč jim prav do izliva zarezati ravno

pot. Pri tem pa ne pomislimo, da bo zaradi tega prihrumelo še več vode po strugi in bo tako talna vodna gladina od leta do leta bolj padala in bodo suše na dnevnem redu. Za žalosten zgled naj bo regulacija Savinje, ki so jo izvedli pred nekaj desetletji. Po svetu so uredili za proučevanje regulacij posebne znanstvene zavode. Nedavno smo dobili enak zavod tudi v Ljubljani, in sicer hidrotehnični laboratorij na našem vseučilišču, kar je le pozdravljati.

Kako je pavšalirana pridobnina za obrtnike

Novi finančni zakon uvaja pavšalno obdavčenje obrtnikov v krajih, ki imajo do 20.000 prebivalcev, pod pogojem, da delajo ročno (brez uporabe pogonskih strojev) in ne zaposlujejo več kakor dva pomočnika. Pavšalna pridobnina za obrtnika znaša: v krajih do 5000 prebivalcev, če dela obrtnik sam, 80, če dela z enim pomočnikom, 150, če dela z dvema pomočnikoma, 240 Din; v krajih od 5000 do 10.000 prebivalcev, če dela sam, 120, z enim pomočnikom 210, z dvema 320 Din; v krajih od 10.000 do 20.000 prebivalcev, če dela sam, 200, z enim pomočnikom 330, z dvema 480 Din.

Kot osnova za odmero samoupravnih davkov se od letnega zneska pavšaliranega davka vzame 60%.

Finančni minister je na predlog narodnega poslanca g. Ivana Mohoriča obljubil, da bo preučil možnost, da se med pavšalirane obrtnike vštejejo tudi oni, ki delajo sicer z majhnimi stroji na pogon, toda ne rabijo več kakor dve konjski sili ali ne potrošijo več kakor 2000 kilovatnih ur pogonskega toka. Na leto. Kakor kaže, bo vprašanje pavšaliranja pri uporabi motornega pogona v tem smislu urejeno. Ministrstvo hoče namreč, preden s pravilnikom uredi to vprašanje, vnaprej vedeti, koliko obrtnikov bi v tem primeru prišlo v poštev, da plačajo pridobnino pavšalno; zato je naprosilo gospodarske zbornice, da narode podrejenim združenjem, naj sestavijo seznam obrtnikov, ki pridejo v poštev za pavšaliranje, z navedbo števila pomočnikov in z navedbo jakosti pogonskih motorjev ali količine potrošenega pogonskega električnega toka. Finančno ministrstvo menda namerava v

kratkem izdati tozadevna pojasnila, kakšne stroje za pogon lahko uporablja obrtnik, da ne izgubi značaja malega obrtnika, ki dela na roko. Po končnem besedilu finančnega zakona bodo deželni pavšalne pridobnine obrtniki ne glede na to, ali delajo samo po naročilu ali pa tudi na zalogo.

V »Službenih Novinah« z dne 2. t. m. je objavljen pravilnik k odredbam o neposrednih davkih, ki jih vsebuje novi finančni zakon. S tem pravilnikom vprašanje pavšaliranja obrtnikov, ki delajo z majhnimi stroji na pogon, še ni urejeno. Pravilnik pojasnjuje nove določbe zakona le v toliko, da se pri presoji, v katero skupino spada posamezni mali obrtnik glede na število prebivalcev dotičnega kraja, upošteva zadnje uradno ljudsko štetje. Pri presoji, ali je oseba, ki jo mali obrtnik zaposluje, pomočnik, so odločilne odredbe zakona o obrtih. Učenci se pri tem ne smatrajo v nobenem primeru za pomočnike.

Politični pregled

Po vesteh belgijskih listov sta francoska in angleška vlada naprosili predsednika belgijske vlade

naj pripravi predloge za sklicanje svetovne gospodarske konference.

Na konferenci bi se obravnavala vsa vprašanja, tičeča se svetovnega gospodarskega premirja in tesnejšega gospodarskega sodelovanja vseh držav na svetu.

da vam povem, kar sem našel pri svojem iskanju.

»Vi ste preiskovali to zadevo. Sodnija je o tem poučena. Vi ste spoznali vrsto strupa in ste našli dokazno sredstvo — manšetni gumb, — saj je tako?«

»Da, gospod predsednik, pozneje sem odkril še veliko več!« je odgovoril detektiv.

»Torej povejte, kaj ste odkrili?« je dejal predsednik porotnega sodišča.

»Dokaz, da je grof Stanko nedolžen,« je odgovoril Smit.

Globoka tišina je nastala po teh besedah. »V čem obstoji ta dokaz?« je vprašal predsednik, ki se ni nič manj čudil kakor drugi.

»V fotografiji, ki kaže pokojnega grofa v trenutkih, ko je pil strup. Pred njim stoji tisti, ki mu je podal kozarec z zastrupljeno vodo,« je pojasnjeval Filip Smit.

»In kdo je to?« je razburjen vprašal predsednik.

»Grof Hugo.«

Ta beseda je zadonela po dvorani kakor grom. Strašen ropot je nastal. Ljudje so ploskali z rokami, cepetaji z nogami in razburjeno vzklikali.

In med tem šumom je bilo slišati hripavi Hugonov glas, ki je kričal:

»To je laž! Izmišljotina!«

»Mir! je zagrmel predsednik in odločno pozvonil. Če ne bo vse tiho, bom dal izprazniti dvorano!«

Te besede so toliko vplivale, da se je hrup polegla. V splošnem razburjenju je edini detektiv Smit ohranil mirno kri in hladno srce.

Pariško časopisje objavlja vesti, po katerih je sklepati,

da se Nemčija približuje Rusiji.

To se sklepa iz tega, ker se je general Ludendorff, ki je proti zvezi z Italijo in za sporazum z Rusijo, spravil z državnim kancelarjem Hitlerjem.

S španskih bojišč prihajajo vesti,

da na jugu prodirajo vladne čete, na severu pa Francove.

Na fronti pri Pozoblanca namreč vladne (republikanske) čete naglo prodirajo in so osvojile že več vasi. Cilj vladnih čet je Penarroya. Na severu pri Bilbao napreduje Franco, vendar znatno počasneje in kaže, da bo Francova ofenziva sploh zastala. Okoli Madrida in Guadalajare so bili zadnje dni le manjši boji.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVEDA. Na kranjskem živinskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: volom I. 5.50, II. 5, III. 4.50, telicam I. 5.50, II. 5, III. 4.50, kravam I. 5.50, II. 4.50, III. 3.75, teletom I. 8, II. 7.50, svinjam šeparjem 8.50, pršutarjem 7.50 Din. Od zadnjega sejma so se cene goveje živine nekoliko popravile. Prav tako cene pršutarjem, med tem ko so šeparjem padle.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov stari po 80 do 110, 7 do 9 tednov stari po 125 do 130, 3 do 4 mesece po 135 do 155, 5 do 7 mesecev po 220 do 310 Din za rilec.

Sejmi

- 12. aprila: Vinica, St. Jernej pri Krškem, Ig;
- 13. aprila: Stari trg pri Poljanah, Loka pri Zusmu;
- 14. aprila: Sevnica;
- 15. aprila: Skaručna, Skocjan (krški srez), Kandija, Št. Janž pri Dravogradu;
- 17. aprila: Kapela pri Brežicah, Lendava, Grahovo.

Drobne vesti

— Finančni zakon in uredba o banovinskih trošarinah. »Službene novine« z dne 1. t. m. so objavile novi državni proračun za proračunsko leto 1937.-38. in hkratu tudi novi finan-

XXXI. poglavje

Kaj se je na gradu zgodilo

Povedali smo, kakšno presenečenje so zbudile besede detektiva Filipa Smita na sodni razpravi proti grofu Stanku. Zdej naj pa še povemo kaj vse se je odigralo odtlej, ko smo zadnjič zasledovali pot slavnega detektiva iz norišnice pri Benetkah.

Filip Smit se je dobro zavedal, da mora biti pri svojem delu zelo hiter in spreten, če hoče dobit v roke dokaze, ki bodo Stanka rešili krivične obtožbe in spravili prave krivce za zapahe. Sam je dobro vedel, kako se je moral zločin na gradu odigrati, samo dokazov mu je manjkalo, da bi bil vse razkril. Kajti vedel je, — če pride na razpravo s samimi besedami, ki ne bodo dovolj tehtno podkrepljene, se mu bodo pomilovalno smejali, čeprav je na tako dobrem glasu. Bal se je, da se mu morda vse ne bo posrečilo tako: kakor je želel, saj je imel že tolikokrat smolo pri raziskovanju tega gnusnega zločina, vendar pa je zaupal vase. Večkrat se mu je že zgodilo, da je kaj razkrinkal šele v zadnjem trenutku, ko je že sam nad uspehom obupaval.

Prvo, kar mora dobiti v roke, je plošča, ki je bila posneta v trenutku umora. O njej prav za prav ni vedel, kdo jo ima. Grof Hugo ali njegov sluga. Verjetnejše se mu je zdelo, da je še zmerom sluga njen lastnik. Najbrž ne bo tako neumen, da bo dal iz rok orožje, ki mu daje oblast nad zločinskimi grofom.

Ploščo mora torej dobiti za vsako ceno, naj se zgodi karkoli. Če ne pojde zlepa, pojde pa zgrda.

(Dalje.)

odpravijo k posvetovanju. V dvorani je bilo tiho kakor v grobu...

Porotniki še niso izrekli svojega pravdoreka, ko se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Sodnijski sluga je prihitej v dvorano in ves zasopel stopil k predsedniku.

»Kaj je?«

»Gospod predsednik, nova priča se je oglašila,« je sporočil sodnijski sluga.

»Kdo?«

»Policijski komisar Filip Smit.«

To ime je delovalo kakor strela z jasnega neba. Vsi so planili pokoncu.

»Detektiv?« je presenečen vprašal predsednik. »Kje je? Ali je spet prišel?«

»Tu sem!« se je pri vходу začel oster glas in detektiv je stopil v dvorano.

Vsi so se čudili in vsem se je zdelo, kakor bi bil Smit od mrtvih vstal.

Tudi Hugo je skočil pokoncu in za njim njegov sluga Jože. Oba sta prebledela in debelo gledala detektiva. Duh Hugona ne bi bil mogel bolj prestrašiti. A v tem splošnem razburjenju se ni nihče zmenil zanj.

Predsednik je pozvonil, in takoj je zavlačala tišina v polni dvorani.

»Gospod komisar Smit, odkod prihajate? Imeli smo vas za mrtvega in vas kljub pozornemu iskanju nismo mogli nikjer najti. Pojasnite nam to uganko?«

»Dovolite, gospod predsednik, da odgovorim pozneje na to!« je odvrnil detektiv.

»Vi ste torej prišli sem, da izpoveste kot priča?« ga je vprašal predsednik.

»Da, Moja oblast mi je dala dovoljenje,

čni zakon. Poleg tega so objavile tudi uredbo o banovinskih trošarinah, ki jo je izdal finančni minister na osnovi člena 23. finančnega zakona. Banovine ne smejo po tej uredbi pobirati nobene trošarine ali kakršnihkoli drugih dajatev na premog, električni tok in nafto (kolikor se rabijo kot pogonska sredstva, odnosno kot sirovine za izdelovanje dobrin), na motorna vozila vseh vrst, na sekanje lesa in na kalcijev karbid (ki se rabi v tvornicah karbida za izdelavo kemičnih preparatov) in na razsvetljavo v rudnikih. Drugi člen navaja predmete za katere se mora plačevati skupna banovinska trošarina. Od električnih žarnic in svetilk na plamen se bo pobirala skupna banovinska trošarina v višini 20 odstotkov državne trošarine. Dohodki od skupnih banovinskih trošarin se bodo stekali v sklad skupnih banovinskih trošarin pri Državni hipotekarni banki. Vsaka dva meseca bo finančno ministrstvo razdelilo iz tega sklada vsa nabrana sredstva med banovine v razmerju s številom njihovega prebivalstva, kakor je bilo to število ugotovljeno po zadnjem ljudskem štetju.

= **Znatna podražitev modre galice.** Med tem ko so druga leta tvornice modre galice že v marcu sporočile svoje cene, se letos to še ni zgodilo. Baker se je od lanskega leta v ceni podvojil in je pričakovati, da bodo tvornice modre galice letos dvignile ceno za okrog 60%. Lani je cena modri galici znašala 4.60 dinarjev za kg, za letos pa napovedujejo 7 do 7.60 Din za kg. Ta občutna podražitev bo hudo zadela naše vinogradnike, ki so v težavnem položaju. Že pri mnogo nižji lanskii ceni si mnogi vinogradniki niso mogli nabaviti modre galice, zato je bilo lani pri nenavadno vlažnem vremenu zaradi peronospore uničenih toliko vinogradov. Čeprav je bila lanska vinska letina izredno majhna, se cene vinu niso dvignile. Na drugi strani pa se je vse, kar mora vinogradnik kupiti, še podražilo. Podražitev galice bo torej vinogradnik letos še huje občutil. Nujno potrebno bi bilo, da se izdajo primerni ukrepi v zaščito našega vinogradništva.

= **Mlekarska šola v Škofji Loki poddržavlje.** Dne 1. t. m. je prešla banovinska mlekarska šola v Škofji Loki, ki si je pridobila sloves po vsej kraljevini, v državno last. Šola je bila ustanovljena l. 1926 kot zavod, ki je pripravil gojence za mlekarstvo, zlasti za mlekarske zadržuge. V dobrih desetih letih

nam je bilo vzgojenih okrog 200 mlekarkarjev, razkropljenih zdaj po vsej Jugoslaviji. To je bil tudi eden izmed bistvenih vzrokov, da je prešel zavod v državno upravo. Mlekarsko šolo vodi od vsega početka inž. Srečko Šabec.

= **Zahteva po pavšaliranju banovinske trošarine na vino.** Te dni je bilo v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani posvetovanje o vprašanju trošarine na vino s posebnim ozirom na določbe novega finančnega zakona. Zastopani so bili predstavniki vinogradnikov s predsednikom Vinarskega društva g. Lovrom Petovarjem, predstavniki gostilničarjev s predsednikom Zveze gostilniških zadrug g. Majcenom in zlasti številni predstavniki trgovcev z vinom s predsednikom Združenja trgovcev v Ljubljani g. Medenom. Po daljšem razpravljanju so zborovalci soglasno sklenili, naj se naprosi banovinske trošarine, da uvede pavšalno pobiranje trošarine v smislu člena 23. novega finančnega zakona. Pred izdajo tozadavnega pravilnika pa naj se zaslišijo vsa prizadeta društva gostilničarjev, trgovcev in vinogradnikov.

= **Prisilno posojilo na nepremičnine v Italiji in naši državljani.** AA. javlja: Z italijanskim odlokom z dne 5. oktobra 1936. sta bila uvedena prisilno posojilo na vrednost nepremičnin v Italiji in izredni davek na nepremičnine v višini 3 in pol odtisočka za zaščito tega posojila. Po členu 2. tega odloka morajo to posojilo plačati vse osebe, tudi pravne, ki imajo zemljišča ali stavbe v Italiji. To posojilo morajo vpisati tudi tuji državljani, ki imajo nepremičnine v Italiji. Jugoslovanski državljani morajo vpisati to posojilo na podlagi 2. odstavka člena 6. pogodbe o konzularni službi, ki odreja, da imajo lastniki nepremičnin v tuji državi iste obveznosti kakor italijanski državljani. Rok za plačilo prvega obroka je bil podaljšan do 31. marca. Drugi obrok bo treba vpisati do 18. aprila letos. Italijanska davčna oblastva imajo nalog, da

takoj prodajo vso imovino onih lastnikov, ki ne bi plačali obroka.

= **Državna žrebčarna v Ponovičah.** Zaradi izboljšanja konjereje je kmetijski minister na osnovi pooblastil iz finančnega zakona podpisal odlok o ustanovitvi državne žrebčarne v Ponovičah v dravski banovini. Za žrebčarno bodo veljala določila zakona o ureditvi državnih žrebčarn.

= **Vinarski tečaj.** V ponedeljek 12. t. m. bo na banovinski kmetijski šoli na Grmu enodnevni vinarski tečaj o suhem cepljenju vinske trte, o trsnem izboru in o obnovi vinogradov. Začetek bo ob 8. dopoldne in bo trajalo do 17. ure z dveurnim opoldanskim odmorom.

DOPISI

BOČNA. Na velikonočno nedeljo in ponedeljek je uprizorilo Pevsko društvo igro »Črni križ pri Hrastovcu«. Kljub slabemu vremenu je bila prireditev dobro obiskana. Igralci so vsi dobro igrali. Posebno so se odrezali Marija Marovtova v vlogi graščakinje, Gluk v vlogi grajskega oskrbnika in Cilka Krajačeva v vlogi Agate. Po dolgem času so nam spet enkrat zapeli društveni pevci. Posebno mešani zbor je dober. Le tako naprej!

LAVERCA PRI LJUBLJANI. Letošnji velikonočni kolač je bil pri večini družin na Laverci in okolici brez blagoslova Stara navada je bila, da je prišel vsako leto župnik z Rudnika blagosloviti velikonočne dobrote v hišo g. Ogrina, kamor so prinesle tudi druge gosposinje in dekleta svoje polne jerbese. Ker pa g. Ogrin ni politični somišljenik župnika, je nastal letos preobrat. G župnik je oznanil da bo blagoslovil letos v šoli. Pa stara navada se ne da tako lahko odpraviti. V šolo je prineslo vsega skupaj trinaest gosposinji svoje jerbese, v hišo g. Ogrina nad 60

POHITITE z nakupom srečk drž. razr. toterije. Zrebanje I. razreda 34. kola do
14. in 15. aprila t. l.

Veliko izbero številik Vam nudi

Zadružna hranilnica v Ljubljani, Dalmatinova 6

Srečke dobite tudi v oglasnem oddelku »Jutra« v Seicnburgovi ulici.

STRAHOVI V AMERICANOVEM GRADIČU

Mlada deklica je bila predobro vzgojena, da bi mu mogla pokazati svojo odpornost, vendar pa je znala vsiljivca odbijati. Hotela se mu je v bodoče ogniti s tem, da se je čisto posvetila očetu.

To pa je imelo za posledico svoje senčne strani. Elvira je izjavila Nadi, da bo sama stregla soprogu in se ne da ovirati niti od soprogove lastne hčerke. Nada pa da je tudi premlada in pre malo izkušena za tak posel, za katerega je treba mnogo obzirnosti, potrpljenja in vaje. Razen tega je Elvira izjavila, da Nadina prisotnost razburja bolnika. Po treh dneh je Elvira le dosegla, da bo smela Nada stopiti v očetovo sobo samo po dvakrat dnevno za nekaj trenutkov, in sicer zjutraj, da mu bo želela dobro jutro, in zvečer, da mu bo rekla lahko noč. Pri teh kratkih sestankih hčere z očetom pa je bila Elvira zmerom navzoča in oče se je nasproti hčeri kazal vedno nerazumljivo vzdržljiv. Toda včasih je stisnil roko hčeri tako odločno in jo pogledal s tako prosečim izrazom v očeh, da je Nadi od strahu kar srce zastalo in da potem ni mogla spati vso noč, ker ni vedela, kaj naj pomenijo vsi ti čudni dogodki okrog nje.

Mačeha ji je pripravila sobo na skrajnem koncu velikega stanovanja, med tem ko je bila spalnica obeh soprogov na drugem koncu. Eno nadstropje više je bila Alfonzova slikarska delavnica. Za vsakdanja domača dela je imela Elvira starejšo služkinjo, a za težja dela je prihajala v hišo postrežnica, da je

pomagala služkinji. Ta služkinja je bila Nadi neznana, kajti gospa Smrekarjeva je pri prihodu v hišo odpustila starega služabnika, ki je bil služil pri Smrekarjevih že dvajset let.

Nada je bila doma, a je vendar imela občutek, kakor bi bila med tujimi ljudmi, kakor bi bila ujetnica v sovražnikovi deželi. Pa tudi oče je čutil isto. Če bi se ji vsaj enkrat posrečilo, da bi lahko brez prič govorila z njim. A Elvira je noč in dan stražila bolnika. Videlo se je, kakor da sploh nič ne spi in nič ne je, samo da onemogoči vsako tesnejše zблиžanje med hčerjo in očetom.

Če bi Nada vsaj imela koga, da bi se posvetovala z njim, da bi se pogovorila z njim o teh čudnih razmerah v očetovi hiši! A nihče ji ni bil v mestu bliže znan, nikomur se ni mogla zaupati, niti si ni upala hiše zapustiti, ker se je bala mačeha.

Zato jo je zelo presenetilo, ko ji je nekega dopoldneva prinesla služkinja posetnico, na kateri jo je prosil doktor Branko Jelen, naj mu dovoli obisk, ker ji mora po naročilu nekaj izročiti. Nada je nekaj trenutkov oklevala in premišljevala, ali naj morda poprosi mačeho, da ji dovoli obisk, toda je hitro zavrgla to misel in ukazala služkinji, naj privede gospoda v sprejemno sobo.

Njeno začudenje se je izpremenilo v iskreno veselje, ko se je izkazalo, da je mladi doktor Jelen brat njene prijateljice Zore Branko ji je izročil zapetnico in pa sestrine pozdrave. Skoro zavriskala bi bila od veselja, ker je naenkrat dobila prijatelja, kajti brat

njene prijateljice mora biti tudi njen prijatelj. Kramljala sta tako veselo in se smejala tako glasno, da je zdajci stala sredi sobe Elvira, kakor bi bila zrasla iz tal, in začudeno gledala zdravnika, ki ga je takoj prepoznala.

Mladi zdravnik je gospe obrazložil vzrok obiska in bil prav očaran od ljubeznivosti, s katero ga je sprejela lepa gospa.

Ker je bil to prvi obisk, je smatral Branko za dostojno, da se kmalu poslovi, čeprav bi bil še rad dalje časa ostal pri Smrekarjevih v njihovem zanimivem gradiču. Njegova sestra Zora je res prav pisala. Nada Smrekarjeva je ljubko dekletko, tako polno pristrčnosti in prirodnosti, da je imel Branko najugodnejši vtisk o njej. Nehote jo je primerjal z gospo Smrekarjevo. Med tem ko je bila ta sama ledena, nedostopna, tako rekoč kraljevska lepota, je ležal nad Nado čar prirodnosti, mladosti in čiste duše.

Branko se je poslovil in obljubil, da se bo povabilu gospe Smrekarjeve kmalu spet odzval z obiskom.

Komaj je čakal primernega trenutka, da se spet oglasi v Americanovem gradiču.

Skrbno oblečen se je napotil k Smrekarjevimi. Pozvonil je in izročil služkinji, ki mu je odprla vrata, svojo posetnico. Čudno se mu je zdelo, da je moral zelo dolgo čakati na odgovor. Ko mu je naposled služkinja javila, da obe dami obžalujeta, ker ga ne moreta sprejeti, mu je bilo, kakor bi ga nekdo udaril s pestjo po obrazu.

Kar ni mu šlo v glavo, da sta ga tako neobliko. Sel je, a gojil je še tiho upanje, da bo prišel pri gospe Smrekarjeve ali pa od hčere pismo, v katerem se bosta opravičili in spo-

v dobri veri, da si bo g. župnik le premislil. Pa so se zmotili. Ko se je vozil v šolo mimo Ogrinove hiše, je gledal v stran. Gospodinje pa niso šle za njim. Pobrase so jerbese in košare in jih odnesle brez blagoslova domov. Pripovedovali so si potem drug drugemu, da je tudi brez blagoslova dobro teknilo. Pristavljali so pa še: »Ni čudno, da vera peša...«

VITAN. Tukašnja gasilska četa sporoča, da priredi v nedeljo 27. junija na Vitanu veliko tombolo. Zato prosi razna okoliška društva, da to upoštevajo in na ta dan ne določajo svojih prireditev. Ta dan vsi na našo tombolo, kjer ne bo manjkalo lepih dobitkov in prijetne zabave.

SV. BOLFENK NA KOGU. V nedeljo 11. t. m. bo po rani maši predaval v tukašnji šoli o živinoreji in mlekarstvu kmetijski svetnik g. Josip Šuštič iz Ptujca.

SV. BOLFENK PRI SREDISCU. Na velikonočni ponedeljek popoldne je naše Društvo kmečkih fantov in deklet priredilo v šoli Gubčevo proslavo. Kljub izredno slabemu vremenu, ki je onemogočilo obisk iz daljne okolice, so vendar bližnji prijatelji našega kmečkega gibanja dobro zasedli dvorano. Proslavo je otvoril podpredsednik tov. Franc Mlinarič in pozdravil goste. Nato je tov. Branko Kolarič deklamiral »Boj pri Brežicah«, predsednik tov. Jožko Tomažič je govoril o zgodovini kmečkih uporov in mučeniški smrti prvoborca za staro pravdo in pravice kmetatlačana Matiji Gubcu, tov. Janko Rizman je recitiral »Pred cesarjem«, nato je pa društveni dramski odsek izvajal žaloigro »Užitkarje«. Po igri je tov. Vida Zdravčeva deklamirala »Kronanje v Zagrebu«, a za konec je moški zbor »Lipe« zapej kmečko himno »Zeleni prapor«. Vsa izvedba je bila zadovoljiva. Nekatere točke so bile podane celo prav dobro, tako tudi igra, pri kateri je sodelovalo več novincev, ki so se kakor ostali igralci dobro izkazali. Gledalci so navdušeni ploskali našim fantom in dekletom, ki tako lepo in marljivo kljub mnogim oviram delujejo na prosvetnem področju ter se pri tem izražajo. Naj bi našli mnogo posnemačev po vseh naših vaseh!

SKOCIJAN PRI TURJAKU. (Smrtna kosa.) Dne 1. t. m. je izdihnil svojo blago dušo priljubljeni 25letni Tine Bavdek, sin posestnice, vdove iz Malih Lipljen. Nesrečni Tine si je po naključju zastrupil kri in je v strašnih mukah umrl v nekaj dneh. Bodi dobremu

ročili vzrok za odklonitev. Minili so dnevi, a pričakovanega pisanja ni bilo. Branku je postajalo čedalje jasnejše, da ga je gospa Smrekarjeva nalašč odklonila in nalašč razžalila, da ne bi več silil k njim.

Bilo je že pozno zvečer, ko je gospodinja potrkalala na vrata. Njej je sledil pismonoša s priporočenim ekspresnim pismom.

Branko je spoznal pisavo svoje setre Zore. Kaj mu neki javlja v priporočenem pismu? Potrčil je sprejem pisma in hitro odprl kuverto. Sestrinemu pisanju je bilo pričeno še neko drugo pismo z neznanom pisavo. Sestra je napisala samo nekaj vrst, ki so se glasile:

»Prilagam ti pismo Nade Smrekarjeve. Zgoditi se je moralo nekaj zelo resnega, sicer se Nada ne bi tako vznemirjala, saj je pametna, preudarna. Stori, kar moreš. Prav prestrašena sem zaradi Nadinih tožb. Ti boš že našel sredstva, da ji boš pomagal.«

Skoro hlastno je zgrabil Branko pismo s podpisom Nade Smrekarjeve in ga nekaj trenutkov opazoval, ne da bi ga čital. Bilo mu je, kakor bi ga ta pisava zdajci postavila v bližino pristrane mladenke. Zdelo se mu je, da jo vidi stati pred seboj kakor takrat prvič, in prijeten občutek ga je spreletaval. Nato je sedel in začel čitati pismo, ki se je glasilo takole:

»Ljubljena Zora!

Oprostí, da moram prositi tebe za pomoč, ker nimam nikogar, ki bi se mu zaupala, in ker upam, da bi bil tvoj brat, ki me je nedavno obiskal, morda pripravljen pomagati mi. Gre za zadevo, ki me skoro spravlja ob razum.

mladeniču lahka zemljica, njegovim svojcem naše sožalje!

ST. JANŽ NA DOLENJSKEM. Dne 2. t. m. se je vršila pri sreskem sodišču v Radečah zanimiva kazenska razprava. Dne 18. oktobra lani, teden dni pred volitvami v naši občini, se je vršil pri nas volilni shod JRZ, na katerem je kot glavni govornik nastopil g. dr. Anton Milavec, predsednik Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani. Govornik je ostro kritiziral delo prejšnjega občinskega odbora, zlasti pa je napadal g. Ivana Majcena. Slednji je vložil tožbo zaradi ene točke, ki ne spada pod amnestijo. Sodišče je spoznalo obtoženega dr. Milavca krivega prestopka zoper čast in ga obsodilo na 420 Din denarne kazni, ki se v primeru neizterljivosti izpremeni v kazen 7 dni zopora, in na plačilo vseh stroškov. Obsojeni dr. Milavec si je pridržal tridnevni rok za premislek glede morebitnega priziva.

TREBELNO PRI MOKRONOGU. V zadnjem času se dopisnik »Domoljuba« ponovno oglašja in napada trebelske opozicionalce, zlasti bivšega dolgoletnega župana g. Kiemenčiča Franca, ki je vodil županske posle nad 12 let in mu kljub strogi reviziji ban. uprave ne morejo očitati za časa njegovega poslovanja nikakih nedostatkov. Dopisnik ve mnogo povedati z opozicijskega vrta, o svojem osatu med vrtnicami pa zelo molči. Med drugimi je pozabil dopisnik »Domoljuba« zapisati, kdo je vršil pritisk na volilce. Tudi občinska uprava je bila alarmirana za agitacijo. Sicer pa nam zdaj pokažite, kaj znate. Po vašem delu vas bodo Trebeljani sodili. Če pa dopisnik »Domoljuba« hoče še kaj več, lahko obavi mo boljšo reči.

VELIKA DOLINA. Naša gasilska četa je zelo delavna. Stara uprava je začela z vneto izvrševati program, ki ga je občni zbor odobril. Osnoval se je pevski odsek, ki ga vodi tov. Dolinar Zdenko, učitelj na Veliki Dolini. Tedenske vaje so pravi užitek za fante, ki so že prej peli pri nekdanjem društvu »Bratstvu«. Dramski odsek vodi tajnik, učitelj tov. Trdan Anton, ki hoče poživiti društveno življenje. Tega poživljenja so naši hribovci zelo potrebni. Vemo, da so se vsa mogoča društva ustanovljala le med polji v dolini. Prav tako so se tam prirejale igre, vršila predavanja in tako naprej, med tem ko je hrib sameval. Zato je ljudstvo z veseljem pozdravilo oba odseka naše gasilske čete in upamo, da bo v tem pogledu podprlo naše požrtvovalne gasilce. Med na-

rod z igrami, predavanji, petjem! To je geslo naših odsekov, ki sta poklicana, da doprinesejo svoj delež k prosvetljenosti naše vasi. Političnih nasprotstev in razprtij vajeno ljudstvo bo spoznalo, da skupno delo za izobrazbo in dvig naše vasi ublažuje nasprotstva. Fantje in dekleta pridno študirajo burko v treh dejanjih »Ojoj, storklja!« v režiji tajnika čete. — V februarju in marcu je narodna šola priredila kmetijski in gospodinjski nadaljevalni tečaj, ki ga je obiskovalo 35 fantov in nad 50 deklet. Učiteljskemu zboru vsa hvala!

Domače novosti

* Povratek kraljice Marije. Nj. Vel. kraljica Marija, ki se je zadnje dni mudila v Bukarešti, se je spet vrnila v Beograd. Na postaji v Bukarešti so se poslovili od nje Nj. Vel. rumunski kralj Karol, rumunski predsednik vlade Tatarescu, jugoslovenski poslanik in drugi.

* Dr. Peter Defranceschi. V Kandiji je umrl zaslužni javni delavec dr. Peter Defranceschi v 74 letu svoje starosti. Dr. Defranceschi se je rodil v Ajdovščini. Gimnazije je študiral v Trstu, maturo pa je napravil v Novem mestu. Medicino je študiral v Gradcu. Nekaj let je bil v praksi tudi na Dunaju, nato pa je nastopil službo okrožnega zdravnika v Novem mestu. Sodeloval je pri ustanovitvi kandijske bolnišnice, v kateri je bil nekaj časa primarij. Zatem se je preselil v Gorico. Tu ga je dohitela vojna in preselil se je na Dunaj, kjer je postal prvi jugoslovenski konzul na Dunaju, leta 1920. se je pa preselil v Ljubljano. Dr. Defranceschi se je udeleževal že od dijaških let požrtvovalno v nacionalnih organizacijah in za časa študija v Gradcu je bil predsednik Triglava. Pozneje se je udeleževal v številnih nacionalnih organizacijah v Novem mestu in v Gorici. V Ljubljani si je nekaj časa prizadeval, da bi se povsem osamosvojila Ljubljanska kreditna banka, v nadzorstvo Ljubljanske kreditne banka. V nadzorstvo 1921. leta 1927 na v upravni svet. Po smrti dr. Trillerja je bil nekaj časa predsednik. Bolehal je že dve leti in zdravil se je v kandijski bolnišnici, kjer je umrl. Zapušča soprogo Diono in hčerko edinko Ado, snoprogo primarija dr. Alojzija Kunsta. Pokojniku blag spomin, sorodnikom na naše iskreno sožalje!

Odkar sem se vrnila v očetovo hišo, sem odkrila reči, ki zbujačo v meni naravnost grozo. Moja mačeha me je sprejela zelo ljubeznivo, toda me je začela že s prvim dnem nadzorovati na način, da sem tako rekoč — jetnica v hiši! Moj oče se pokorava vsem željam in odredbam mačeha. Čisto je pod njenim vplivom, kakor bi imela mačeha neko skrivno moč nad njim. Glede načina, kako mačeha pazi na vsak moj korak, se pri očetu niti ne morem pritožiti, ker mačeha z njim samim ravna kakor z jetnikom. Moj oče je bolan na živcih in moja mačeha mu skrbno streže. Toda meni se zdi, da bi bilo za očeta mnogo boljše, če bi mu ne stregla. Oče čedalje bolj izgublja svojo lastno voljo, je čedalje bolj plašen in čedalje nesamostojnejši. Z njim lahko izpregovorim dnevno le po pet besed, a še te vpiro mačeha. Imam občutek strahu, negotovosti, ki me grozi spraviiti ob pamet. Podzavestno čutim, da grozi očetu nevarnost. Bojim se svoje mačeha. Če me mačeha gleda s svojimi mrzlo blestečimi se očmi, sem kakor otrpla, kakor omamljena. Ničesar dobrega mi ne pripravlja. Slutim to. Njen brat prebiva pri nas. Je to človek, ki zna od vsake reči nekaj, in mi je zaradi osladne dvorljivosti skrajno zopern. Čutim, da se ta človek peha za menoj in da moja mačeha odobrava to njegovo snubljenje. Prej smrt kakor tega človeka za moža.

Zaupala sem ti takrat, da, mi je oče pisal v Ljubljano nujno pismo, zagonetno pismo, zaradi katerega sem se takoj napotila domov. O tem pismu še nisem

mogla govoriti z očetom. Vidim na njegovih prosečih pogledih, da pričakuje od mene pomoči, a jaz ne vem, kaj naj storim. Takih razmer ne bom mogla več dolgo prenašati. Nikomur se ne morem zaupati, niti s'uzkinji, ki mi je tujka in ki je brčkone mačehina zaupnica. Ponoči ob goreči sveči ti pišem to pismo in upam, da se mi bo posrečilo spraviti ga na pošto. Skušala bom zjutraj prestreči pismonošo. Če bom imela srečo, da bom sama, ko bom odprla pismonošo vrata, bo šlo pismo naprej in upam, da ga boš prejela. Če se to zgodi, te prosim in zaklinjam, poizkusi svojega brata pridobiti za to, da bi mi pomagal. Ne veš, kako silno sem se razveselila, ko me je obiskal. Moja mačeha je bila nasproti njemu izredno ljubezniva in ga je tudi pozvala, naj nas kmalu spet obišče. Kaže pa, da je svoje mišljenje izpremenila, zakaj po naključju sem izvedela od služkinje, da je mačeha nedavno odklonila tvojega brata, ko nas je hotel obiskati.

Prosim in zaklinjam te ponovno, poizkusi ga pridobiti, da se bo zavzel zame. Takoj v prvem trenutku, ko sem ga videla, je napravil tvoj brat name močan vtisk. Mislim, da se ne motim, če rečem, da je prav tako dobrodušen kakor odločen in pameten mož. Povej mu, kaj sem ti pisala, in ostala ti bom za zmerom hvalna

tvoja obupana

Nada Smrekarjeva.

Branko je prebral to pismo štirikrat, petkrat. Vsakičkrat, kadar je prispel do mesta,

* **Predsednik ljubljanske Delavske zbornice razrešen.** Na predlog bana so bili razrešeni naslednji člani ljubljanske Delavske zbornice: Alojz Sedej, predsednik Delavske zbornice in njen član že od l. 1926., Josip Petejan, Maribor, predsednik finančnega odbora zbornice in Fran Žužek, Ljubljana. Razrešeni so bili na osnovi zakona o zaščiti delavcev. Vsi razrešeni člani so uradniki. Po zakonu ne sme biti član Delavske zbornice v službi javnopravnega značaja, ker je sicer uradnik in ne delavec. Sedej in Petejan sta zastopala v zbornici delavstvo socialistične smeri, Žužek je pa bil krščanski socialist.

* **Obisk naših rojakov iz Francije.** Letos za veliko noč se je našim rojakom, naseljenim v Franciji, nudila ugodna prilika za obisk stare domovine. Vozili so se z udobnim avtobusom-Pulmanom ugledne tvrdke Transports Westeel iz Lensa. Pot jih je vodila preko Šovice, Solmograškega in v 24 urah so prav udobno prevozili 1200 km. Vožnja je bila posebno udobna in prijetna zaradi tega, ker je tvrdka to progo prevozila že drugič z istim avtobusom in istimi šoferji, ki so že dobro poznali posebnosti cest. Za binkošti bo tvrdka priredila nov izlet naših rojakov v staro domovino. Vodila bosta avtobus ista šoferja. Eden je sin podjetnika, drugi pa naš rojak g. Kobilšek, ki je izvrsten šofer, poleg tega pa tudi najboljši spremljevalec rojakov in njihov tolmač. Upajmo, da se bodo naši rokaji še večkrat zatekli k uglednemu podjetniku, kadar bodo nameravali obiskati staro domovino. Oni, ki so se zdaj vozili, jim bodo to pač prav iskreno priporočali, da se oddolžijo za vse udobnosti in prijetnosti, ki so jih bili deležni. Naslov tvrdke je: Transports Westeel, Lens, 31. rue de Douai, Lille, 57. rue de Molinel.

* **Uporaba vozov z ozkimi platišči,** ki ne merijo več kakor 6 cm, je z uredbo ministrstva za gradbo bila izjemno podaljšana do 30. junija letos. Na to opozarjamo zlasti kmetovalce in podeželske voznike, ki na svojih vozovih še niso izmenjali koles. Glede na to, da je že leta 1929 izšla prva uredba o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, ki je določala prepoved izdelave vozov s platišči, ožjimi od 6 cm, in določala izmenjavo platišč pri že izdelanih vozovih, opozarjamo vse prizadete, da uredba ne bo več podaljšana in da bodo po 30. juniju že sledile kazni za vse tiste voznike, ki ne bodo zamenjali koles. Ker se prav začneta leta vlagajo velike vsote

v popravila in izboljšanje najvažnejših cest, bi bilo zgrošeno, če bi se še v naprej dovoljevala raba vozov z ozkimi platišči. V tem primeru bi se namreč v nekaj letih z velikim denarjem popravljene ceste spet tako uničile, da bi bilo spet treba ogromnih zneskov za popravilo. Zaradi tega tudi nikakor ni upati, da bi se dovoljenje za rabo vozov z ozkimi platišči na državnih in banovinskih cestah še kdaj podaljšalo. Vsi prizadeži naj skrbijo, da bodo v tem roku izmenjali platišča in se tako umaknili nevarnosti. Nadalje je ugotovljeno, da zlasti vožnja v ojnica škoduje cestam zaradi tega, ker se pri taki vožnji rezavajo v cestišče prave tirnice, ki jih ni več mogoče dobro popraviti. Zato bo v kratkem izšel tudi odlok, ki bo na važnejših cestah prepovedal vožnjo v ojnica. Le na ta način bo mogoče ohraniti naše ceste tako, da bomo z njimi zadovoljni. V drugih državah že dolga leta veljajo še neprimerno strožji predpisi, ki se jih vsi tudi z veseljem in razumovanjem drže, ker se zavedajo, da s tem ne koristijo samo splošnosti, ampak tudi sebi.

* **Premeščena kmetijska strokovnjaka.** S kmetijske šole na Grmu sta premeščena upravnik Fran Žikrt v Rakičan (Prekmurje) in banovinski poduradnik Ivan Kastevec, daleč naokoli znani in prijubijeni sadjar in kletar te šole, v Leskovcu pri Krškem. Oba moža bosta šola in okolica zelo pogrešala. Prvi je deloval na Grmu 10, drugi pa celih 15 let.

* **Uradne ure pisarne Vodnikove družbe v Ljubljani** so od 1. t. m. dalje od 9. do 12 in od 16. do 18. dnevnih razen v praznikih in ob nedeljah, kar naj blagovolijo vzeti na znanje vsi gg. poverjeniki(-ce) in prijatelji Vodnikove družbe.

* **Maribor dobi letališče.** Te dni je bil v Beogradu redni občni zbor Aerokluba, ki sta se ga udeležila kot zastopnika mariborskih »Naših kril«
predsednik Krejči in podpredsednik Papov. Na zborovanju je bilo govora tudi o razvoju letalstva v obsejnem Mariboru in bo v smislu sprejetih sklepov dobil Maribor letališče, letalo in civilnega pilota izmed predlaganih mariborskih kandidatov.

* **Iščejo se sorodniki Ivana Mesariča.** Neš izseljenec John (Ivan) Mesarič je umrl 19. januarja v San Francisku. Rodil se je 8. decembra l. 1878. Drugih podatkov ni. Zarubil je nekaj denarja v gotovini in nekaj dežne.

Njegovi sorodniki naj se javijo izseljenskem komisariatu v Zagrebu, Palmotičeva ulica 59, in naj pošljejo dokaze o svojem sorodstvu s pokojnikom.

* **Za ustanovitev gasilskih čet v Črni gori.** V zadnjih letih so v Črni gori uničili požari velike gozdne nasade. Preiskave so ugotovile, da so večini primerov usodnih nesreč krivi neoprezni pastirji in izletniki. Gašenje je vsakokrat zahtevalo ogromne napore prebivalstva, orožnikov, vojaštva in maloštevilnih gasilcev, uspehi pa so bili neznačajni. Zdej je uvedena akcija, da bi se zlasti v gorskih okrajih ustanovile gasilske čete, ki naj bi v prvi vrsti nadzirale gozdne nasade.

* **Nove cigarete »Hercegovina«** so prišle v promet. Napravljene so iz zmesi raznih vrst hercegovskega tobaka. Prodajale se bodo v lepih zavojčkah po 20 kosov in v škatlah po 100 kosov. Zavojčki po 20 kosov bodo stali 6 dinarjev.

* **Smrt 103letne žene.** Te dni je preminila v Banjaloki preužitkarica Uršula Cetinska, ki je dosegla 103 leta. Vse svoje življenje je bila čila in zdrava. Zdej pa jo je hitro stisnilo. Tam okoli je sploh mnogo ljudi, ki štejejo 80 do 90 let. Kaže torej, da je tamkajšnje podnebje prav dobro.

* **Gradčanka se je ponesrečila pod Okrešljem.** Na velikonočni ponedeljek je postala žrtev smučarskega sporta 41letna tajnica šolskega sveta za nadaljevalno šolstvo v Gradcu gospa Hermina Brixova. Njen oče, železniški nadrevident Zojer je takoj odpotoval na kraj nesreče, da preskrbi prevoz pokojnice v Gradec. Nesreča se je zgodila takole: Družba, v kateri je bila pokojnica, je ostala preko praznikov na Okrešlju, odkoder je na velikonočni ponedeljek opoldne krenila zopet v dolino. V trenutku, ko je družba prispela v žleb pod znanim slapom Rinke, je nenadoma zgrmel v dolino snežni plaz. Zagrabil je Gradčanko, jo z vso silo potegnil s seboj in zdrvel z njo vred v 60 m globok prepad. Družba je poizkušala nuditi ponesrečenki pomoč, kar pa je bilo zaradi nevarnosti nadaljnjih plazov nemogoče. Hermino Brixovo so šele dan nato izkopal. Nesrečna žrtev je bila zasuta 6 m globoko v snegu.

* **Nesreča v rudniku.** V rudniku v Lihoviah se je ponesrečil 27letni rudar Franc Kosec od Sv. Magdalene pri št. Pavlu pri Prebodu. Ko je spuščal jamski voziček z vrvo v jamo, ga je udarila vrva tako silo da mu je odletela desna noga.

kjer Nada toži, da se brat njene mačehe Alfonz poteguje za njeno roko, je zgrabil mladega zdravnika srd. Zato je sklenil, Nadi na vsak način pomagati.

Ko pa se je že kake pol ure navduševal za to da bo Nadi pomagal, se je zdajci zdrnil. Kako pa naj sploh pride do Nade? Za pomoč je pač najprej potreben pogovor z njo. Po takem pogovoru si bo šele na jasnem, kaj se prav za prav dogaja v Smrekarjevem gradiču. Nadina namigavanja niso zadostna. So prav lahko le izraz vznemirjenja, nastalega zaradi razmer, ki jih ni vajena. Morda je videla Nada le pravne strahove in Branko kot tujec nima pravice, vmešavati se v razmere Smrekarjeve družine. Če stori nepremišljen korak, lahko škoduje Nadini časti in svojemu ugledu, s čimer se v mestu onemogoči in morda celo zaplete v sodne obravnave.

Tudi ne more Nadi pisati, zakaj če gospa Smrekarjeva svojo pastorko res tako strogo nadzoruje, ji sploh ne bo izročila pisma.

Do polnoči se je Branko mučil s tuhtanjem, kako bi se dalo Nadi pomagati, a njegove misli niso našle ničesar.

3.

Ob bolniški postelji veleposestnika Smrekarja je bedela njegova žena navadno od 23. ure do zgodnjih jutrnjih ur, nato pa je sedel pri bolniku njen brat Alfonz. Obedovala je Elvira zmerom ob soprogovi postelji in je bilo prav občudovanja vredno, kako zmerna je bila v jedi in pijači.

Nada je obedovala prve dni skupno z Alfonzom. Ko pa jo je mačeha vprašala, ali morda želi dobivati hrano v svojo sobo, ji je

pritrđila. Prisotnost tega človeka in zabava z njim sta ji bila vse preveč prislutna. Mačeha ji je tudi večkrat predlagala, naj se večkrat izprehaja z Alfonom. Ta predlog pa je Nada odklonila in izrekla željo, da bi hodila rada sama na izprehod. S tem se je Nada, ne da bi to slutila, napravila za jetnico.

Mačeha je bila zmerom enako ljubezniva, toda v njenih očeh se je včasih zasvetilo kakor sovraštvo, kakor komaj zadržan srd. Ti sumljivi bliski v mačehinih očeh so Nado sprva plašili in njen strah pred mačeho še večali, počasi pa se je uveljavil v njeni notranjosti drugačen občutek. Strah se je izpremenil v mržnjo in hkratu upornost. Nada je čutila, da bo nekega dne mačeho z vso strastnostjo zasovražila.

V trenutku pa, ko je to spoznala, je že tudi čutila, da je izginil strah pred Elviro, da se ji vrača pogum. Ko je že pomislila, da gre za očetovo usodo, se je videla sama sebi dovolj močna, da lahko začne vojno z mačeho. Seveda, ko je bila spet v bližini nje in videla, kako se njen oče pokorno vdaja njenim željam, jo je pogum mineval. Tako je spoznala, da še ni prišel čas, da bi se mogla uspešno upreti mačehinemu samosilništvu.

Če bi Nada le mogla dognati, kako je z domačim zdravnikom! Domači zdravnik je bil star gospod, eden izmed tistih ljubeznivih zdravnikov iz stare šole, ki so svoje bolnike zdravili bolj s prijetnimi dovtipi in ljubeznivim ravnanjem kakor pa z zdravili in drugimi zdravniškimi sredstvi. Zraven tega pa je bil stari gospod čisto omamljen od lepe gospe Elvire. Če je ta rekla, da potrebuje

bolnik kakšno pomirjevalno sredstvo, je bil stari zdravnik enakega naziranja. Bolnik je želel priti na sveži zrak gospa Elvira pa je bila, kakor je rekla, iz zelo tehtnih vzrokov proti temu, in domači zdravnik je ustregel njeni želji.

Kadar je prišla Nada zvečer v očetovo sobo, da reče vpricho mačehe lahko noč, je zmerom videla, kako je mačeha pripravljala za očeta uspalno pijačo, sestojeko iz kozarca vina in v njem zmešanega opijevega preparata. Bolnik je spal po tem nasičenem uspavalnem sredstvu zmerom le po nekaj ur, nato pa se je zbudil, in potem so sledile po Elvirinih izjavah strašne ure, ko je bolnik domneval, da sliši stokanje, jokanje in vzdihovanje, ne da bi Elvira sama slišala ali pa sploh čuša kakšne glasove. Sem in tja je bolnik videl tudi prikazen v obliki okostnjaka. Nada je Elviro že večkrat prosila, naj jo vsaj eno noč pusti bedeti pri očetu. Zaničljiv nasmešek je pri teh besedah zaplesal okoli ust lepe žene, ki je seveda na najljubeznivejši način odklonila Nadino pomoč pri bolniški postelji.

Pet dni je minilo, odkar je Nada poslala pismo prijateljici in jo prosila za pomoč mladega zdravnika. Posrečilo se ji je bilo, pismo izročiti pismonoši, ne da bi bil to kdo opazil. Zato je bila prepričana, da je pismo prispelo na svoj naslov. Upala je, da se ji bo Branko Jelen na kakšen način javil, in je bila vse bolj potrta, ker se to ni zgodilo. Zaupala je mlademu zdravniku tako zelo, kakor še nobenemu drugemu človeku ne. Videla ga je sicer le enkrat, a njegov prijazen obraz, njegov odkriti pogled, prijetni način govora so ji zbujač zaupanje. (Dalje)

* **Ceskoslovaška odlikovanja članov kraljevskega doma.** Nj. Vis. knez namestnik Pavle je priredil v ponedeljek v Belem dvoru slavnostno kosilo na čast češkoslovaškemu državnemu predsedniku dr. Edvardu Benešu in njegovi gospe. Pred kosilom je dr. Beneš izročil Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vis. kneginji Olgi lento belega leva, knez namestnik je pa izročil ge. Beneševi lento sv. Save. Popoldne sta predsednik dr. Beneš in njegova soproga posetila Nj. Vel. kraljico Marijo in kralja Petra II. na dvoru na Dedinju. Kraljica je pridržala svoja gosta na čajanki. Na čajju sta bila tudi knez namestnik in kneginja Olga. Pri tej priložnosti je predsednik dr. Beneš izročil Nj. Vel. kralju Petru najvišje češkoslovaško odlikovanje, ovratnico reda Belega leva, ki jo dobijo le državni poglavarji. Nato je predsednik obiskal kraljeva namestnika dr. Rađenka Stankoviča in dr. Iva Peroviča. Pri tej priliki je izročil kraljevima namestnikoma lento belega leva.

* **Otvoritev radijskih oddaj za naše rojake v Ameriki.** V noči na 1. t. m. se je na beograjski kratkovalovni radijski postaji začel redni prenos za naše izseljence v Severni in Južni Ameriki. Prenos je sijajno uspel. Otvoritveni govor je imel predsednik vlade dr. Stojadinovič in med drugim tudi pozival izseljence k slogi in sodelovanju pri delu za napredek in lepo bodočnost naše domovine.

* **Lindbergh v Zagrebu.** V nedeljo sta pripela z letalom iz Aten v Zagreb sloviti ameriški letalec polkovnik Charles Lindbergh, ki je bil prvi preletel morje iz Amerike v Evropo, in njegova soproga. Nastanila sta se v hotelu »Esplanada«. Gosta sta si v spremstvu poveljnika letalske brigade polkovnika Radoviča ogledala zagrebške znamenitosti. Iz Zagreba sta odpotovala z letalom na Dunaj.

* **V vinogradu ga je zadela kap.** Na veliki petek je kopalo v vinogradu posestnika Koka Jožeta v Podvrhu pri Braslovčah več kopačev, med njimi tudi posestnik sam. Sredi popoldneva je postalo gospodarju slabo, zato si je izposodil površnik in dolgo legel na mejo. Ker se ni vrnil med kopače, so šli k njemu in ga našli nezavestnega. Spravili so ga domov in poklicali zdravnika, ki je ugotovil možgansko kap. Drugi dan je umrl. Bodi mu blag spomin!

* **Požar je v nedavni noči uničil stanovanjsko in gospodarsko posojilnico posestnika Draga Kocima v Slivnici.** Škoda znaša okoli Din 80.000. Ogenj so gasili mariborski, pobeški in slivniški gasilci.

* **Teden dni je trohnel na drevesu.** V Gaberkah je pred dnevi odšel od doma 49letni kmet Ciril Grušovnik. Ker je Grušovnik nakupoval živino, so domači mislili da je tudi topot na potovanju. Končno jih je pa le zaskrbelo njegova nenavadno dolga odsotnost in so ga začeli iskati. Po večdnevem iskanju so ga našli v bližnjem gozdu, visečega na smreki.

* **Obešenega so našli na Pragerskem 46letnega železničarja Ivana Naduja.** Vzrok samomora ni znan.

* **Možnar mu je razmesaril dlan.** Ko je 16letni sin posestnice Mirko Poreski iz Gornjega Brezna pri Humu ob Sotli streljal z možnarjem, ga je naboj zadal v desnico in mu razmesaril dlan.

* **Neznano gluhonemo dekle.** V januarju je k nekemu posestniku v Kranjčici pri Sv. Juriju ob južni železnici prišlo mlado, gluhonemo in povrhu še nekoliko slepo dekle, staro 16 do 18 let, srednje postave, podolgovatega, zagorelega obraza, črnih oči in las, pa precej slabo oblečeno. Nesrečnica je ostala v Kranjčici na breme posestnika in šentjurske občine, ker ne ve poti domov, čeprav zmerom kaže z roko nekam proti vzhodu. Kdor bi kaj vedel o tem, naj sporoči orožniški postaji pri Sv. Juriju ob južni železnici.

* **Smrt pod avtomobilom v Št. Vidu.** V Št. Vidu nad Ljubljano se je pripetila huda nesreča. Uslužbenec mestnega dohodarstvenega urada Franc Punčoh iz Zgornje Šiške se je peljal s kolesom na sprehod proti Šmarni gori. Med potjo se je ustavil pri veležganjarni Franca Zaletela v Št. Vidu, kjer je pozdravil znano mu Zaletelovo družino. Takoj nato pa se je odpeljal z dvorišča na cesto. Slišal je

signal bližajočega se tovornega avtomobila in je nekoliko počakal, da je avtomobil prevozil nevarno križišče. Punčoh pa ni slutil, da sledi temu avtomobilu še en tovorni avto. Ta avto je treščil z blatnikom v Punčohovo kolo. Pri padcu pod kolesi tovornega avtomobila se je Punčoh smrtno poškodoval. Na njegov krik so prihiteli Zaletelovi in poklicali zdravnika dr. Arka. Ta je odredil takojšen prevoz ranjenca v ljubljansko bolnišnico, kjer pa zanj ni bilo več pomoči.

* **Požar v Petrovčah.** Nedavno zvečer je nastal požar v skednju posestnika Bervarja v Petrovčah. Domači in sosedje so rešili živino in druge premične reči. Gasilci so preprečili, da se ni ogenj razširil še na druga poslopja.

* **Smrtna nesreča v Gradaščici.** V noči na ponedeljek se je pripetila v Trnovem v Ljubljani smrtna nesreča. 44letni zasebni uračnik Josip Oven je na poti na svoj dom v Trnovem v neposredni bližini svojega stanovanja zašel v naraslo Gradaščico in utonil. Zapušča ženo in tri otroke.

* **Vlom v cerkev.** V nedavni noči so vlomili v farno cerkev v Galiciji pri Dobrni neznanji vlomilci in odnesli pozlačeno monštranco, ciborij in tri kelihe.

* **Vlom v občinsko pisarno.** V noči na soboto je prišel nekdo v zadnjo sobo občinske pisarne v Kranjski gori in vlomil v skrinjo, kjer so bili spravljene vojaški zapiski, in je vse te zapiske odnesel. Tatove zdaj iščejo vojaška in politična oblast. Internirali so vse občinske uslužbenke in jih strogo zaslišujejo. Domnevajo, da je to storil neki vojak, ki je pobegnul čez mejo.

* **Dva vagona Dalmatinskega vina so zaplenili na mariborskem kolodvoru.** Zaplomba je bila izvršena zaradi suma, da je vino pomešano s špiritom. Ali je ta domneva resnična bo pokazala preiskava.

* **S tolkačem mu je razbil glavo.** V Partinu pri Sv. Juriju v Slov. goricah se je pripetil pri žganjekuhi žalosten dogodek. Pri posestniku Kotičevu so kuhali žganje, pa so se pri tej priložnosti zbrali fantje iz sosesčine in srkali toplo žganje. Nastal je prepir med hlapcem posestnika Kotičeva in 23letnim poljskim delavcem Francem Senekovičem. Hlapec je zgrabil tolkač za mečkanje krompirja in udaril z njim Senekoviča po glavi. Senekoviča so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je nekaj ur po sprejemu umrl.

* **Živega otroka je zakonala.** V Varaždinu so na katoliškem pokopališču našli delavci v ruto zavito trupelce novorojenčka. Brezsrčna mati je otročička najprej zavila v ruto, potem pa v moško srajco in slednjič je živega zakonala.

* **Roparski napad.** Nedavno okrog polnoči je nastal pred hišo Frančiške Strgarjeve v Zalogu, občina Šmarje na Dolenjskem, velik ropot in kmalu so vdrli v stanovanje trije neznanzi. Vzeli so 540 Din in pol mernika ječmena. Orožniki so ugotovili, da sta sodelovala pri roparskem napadu neki Stanko Gornik iz krškega okraja in Franc Hokovec iz okolice Novega mesta. Ime tretjega ni znano.

* **Tihotapstvo svile v krstah.** Okoli Subotice je prav ugoden svet za tihotapce in svila je posebno hvaležen predmet, ki se lahko pri njem brez težave precej zasluži. Ima pa drugo slabo stran, da jo je težavno prenesti neopozbežno čez mejo. Zena nekega subotičkega izdelovalca mrtvaških krst pa si je znala pomagati tudi iz te zagate. Uporabila je v ta namen kar omenjene krste, v katerih je mirno tihotapila svilo dolgo časa, dokler je le niso zasačili.

* **Usodno maščevanje.** Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah se je pripetila 21-letnemu mizarškemu pomočniku Rudolfu Tašnerju huda nesreča. Ko je naložil na ogenj polena, je nenadno počilo in kroglja je zadela mladeniča v levo nogo. Pozneje so ugotovili, da je nekdo iz maščevanja vdelaš patrono v poleno, kar bi lahko postalo še usodnejše. Tašnerja so prepeljali v bolnišnico.

* **Na pokopališču so tatovi skrili svoj plen.** Pred dnevi sta dva ljubljanska policijska stražnika v nekem skrivališču med starimi grobovi pri Sv. Krištofu našla veliko vrečo,

v nji pa okrog 50 kg najrazličnejšega kovinastega blaga, ki so ga neznanji tatovi nakradli bogve kod. Med drugimi je bila v vreči večja količina bakrenih cevi, velika plošča svinca in pa dve bakreni posodi, kakršne služijo za izdelovanje sladoleda. Blago izvira najbrže s podstrešja kake kavarne.

* **Roparski napad na poštarico.** V Metlovi blizu Pliberka na avstrijskem Koroškem je bil izvršen roparski napad na poštno upraviteljico Erno Porubsko iz Kazaz, ki je nesla od vlaka, ki prihaja iz Celovca, 2000 šilingov in več poštних nakaznic. Ropar je bil zakrinkan. Ko je poštarica prišla s poštno torbo v rokah, jo je udaril s kolom, ki si ga je urezal v bližnem gozdu. Udarec pa ni bil prehud in poštarica se je spustila z napadalcem v boj, med katerim ga je spoznala. V tem trenutku ji je napadalec iztrgal poštno torbo in izginil v gozdu. Poštarica je hitela nazaj na postajo in naznanila napad. S postaje so takoj obvestili vse orožniške postaje v okolici. Že nure po napadu so orožniki prijeli roparskega napadalca v osebi Poldeta Kuhlinga, po domače znanega tihotapca Slomnikovega iz Metlove. Fant je po daljšem zaslišanju priznal zločin. Orožniki so našli poštno torbico še nedotaknjeno in tako pošta ne trpi nobene škode.

* **Loj je kradel.** Mesarski mojster Zaf Jožef na Pobrežju pri Mariboru je zadnje čase opazal, da mu nekdo krađe loj v večjih količinah. Prijavil je zadevo orožnikom, ki so aretirali njegovega pomočnika Alojza Gena, ki je te tatvine priznal in izjavil, da mu je pomagal tudi hlanec Jožef Hödl. Oba sta avstrijska državljanca. Loj sta prodajala neki posestnici. Zaf pravi, da trpi skupno nad 40.000 Din škode.

* **Tovariša je zaklal.** V soboto popoldne se je zbrala skupina tkaninskih delavcev iz Kranja in okolice v Smoletovi gostilni na Gorenji Savi. Fantje so popili okrog 16 litrov vina in bili prav dobre volje. Proti večeru pa so se začeli razhajati. Med njimi sta bila tudi 29letni Arnšek Ivan iz Senčurja, ki je oženjen in zdaj stanuje v Šmarjetni gori, in Ahačič Lovro iz Sp. Zabukovja. Ta dva sta ostala v gostilni do zadnjega, z njima pa še Bende Ivan iz Vokla. Ko sta Arnšek in Bende med zadnjimi iz velike družbe odšla iz gostilne, sta se na cesti sprla in Arnšek je udaril Bendeta z roko po licu. V prepir je tedaj posegel Ahačič in se potegnil za Bendeta. Ahačič se je spoprijel z Arnškom in se vrvel ob tla, tako da sta oba padla, pač na je bil Ahačič zgoraj. Arnšek je Ahačiča vprašal, ali ga ni sram, da se poteguje za Bendeta. Nato pa ga je Ahačič udaril z dežnikom po glavi. Arnšek je potegnil žepni nož in začel mahati z njim okrog sebe, zaradi česar je Ahačič zbežal po cesti. Ko se je vrnil, sta si z Arnškom snet skočila v lase. Arnšek je snet zgrabil za nož in udaril Ahačiča v levo stran vratu in mu prerezal žilo odvodnico. Smrtno ranjen se je Ahačič opotekel še nekaj korakov naprej, nato pa se je zgrudil. Odnegli so ga v hišo Franca Kepica, kjer je Ahačič izdihnil.

Popotnikova torba

Dva tihotapca sta zmrznila v snegu

Podcerkev, aprila.

Ze nekaj časa pred veliko nočjo so imeli tihotapci na Notranjskem pripravljeno večjo skupino konj, ki so jih hoteli spraviti v Italijo. Nekaj dni pred prazniki se jim je naposled nudila priložnost in sklenili so spraviti konje neopaženo v Italijo. To se jim je posrečilo. Nato so čakali v Italiji na ugodno priložnost, da se prav tako skrivaj vrnejo v Jugoslavijo.

Pa je začel naletavati sneg, ki se je spremenil na velikonočni ponedeljek v snežni metež. Tihotapci so bili prepričani, da je to najboljša prilika za povratek čez mejo. Zgodaj zjutraj so se odpravili na pot ter

jo ubirali skozi sneg v hribe. Bilo jih je deset. Čim više so se tihotapci vzpenjali, tem hujše napore so morali premagovati. Sneg jim je segal že do pasu. Očitno zaradi izmučenosti se je skupina desetih tihotapcev ločila v dva dela. Pet tihotapcev se je tako pririlo že čisto blizu meje. Sneg je segal tam že skoro do rame. Z največjimi napori so se morali tihotapci boriti za vsak korak, ko so si utirali pot v sneg. Bilo je le še nekaj sto metrov do meje, ko sta se dva izmed petih tihotapcev tako utrudila, da se nista mogla več vleči naprej. Ostali trije so jima nekaj časa pomagali. Ko pa so spoznali, da bi se s tem še ti trije do onemoglosti izmučili, so sklenili pustiti onemogla tovariša v snegu in se pozneje vrniti ponju. Vsi trije, ki so bili še sposobni za pot, so slekli s sebe vse, kar so mogli pogrešati. V to obleko so zavili oba onemogla tovariša in ju pustili med drevjem v snegu.

Trije tihotapci so po obupni borbi s snegom prispeli zvečer v Podcerkev. Bili so tako zdelani, da so komaj mogli povedati, kaj se je zgodilo. Ko so domačini izvedeli, da v hribih pod snegom dva moška čakata na rešitev, so se takoj odpravili s konji na pomoč. Reševalci so vso noč neumorno iskali okrog prostora, kjer naj bi tihotapca čakala rešitve. Sneg je bil visok skoro do ram in je zaradi tega pač razumljivo, da je bilo iskanje skrajno naporno. Vso noč so zaman iskali. Šele drugega dne, ko so prispeli na kraj tudi oni trije tihotapci, so našli oba onemogla. Bila pa sta že mrtva. Eden je bil Janez Strle iz Viševka, drugi pa Stanko Znidaršič iz Podcerkve. Trupli obeh so prenesli na domova.

Kaj se je zgodilo z drugo skupino petih tihotapcev, ob pisanju tega poročila še ni znano. Ta žalostna zgodba bodi ponoven opomin, naj obmejno prebivalstvo opusti tihotapljenje.

Zadnji opomin

Naročnike, ki imajo še kaj zaostanka na naročnici za preteklo leto, prosimo, da jo brez odloga poravnajo. Kdor ne bi naročnine plačal v sedmih dneh, temu bomo ustavili list brez nadaljnega obvestila! Upamo, da bo plačal vsak, komur je list pri srcu in ki se zaveda dolžnosti naročnika.

Prosimo pa tudi druge cenjene naročnike, ki niso še letos plačali naročnine, da jo poravnajo zdaj ob nastopu pomladi že zaradi reda in olajšanja dela pri upravi lista.

Uprava »DOMOVINE«

Iz Prekmurja

Odkod toliko požarov v Prekmurju

Murska Sobota, aprila

Murkosoboški srez je imel lani med vsemi slovenskimi srezmi največ požarov, kar jasno kaže na to, da gre v večini primerov za požige. Ljudje, prestrašeni radi nogostih požarov, so mesece in mesece stražili svoje imetje; ko je pa občujnost nekoliko popustila, so bili požari spet pogostejši.

Orožniki, ki so raziskovali vzroke požarov, niso mogli priti na sled požigalcev. Jasno je bilo le to, da tu nima vloge osebno nasprotje in da so vzroki požarov čisto drugi. Zlasti je bilo čudno, da ni gorelo pri nobenem posestniku, ki je zavarovan pri izvestnih zavarovalnicah, pač pa so bili požari pogosti pri posestnikih, ki so bili zavarovani pri dveh znanih zavarovalnicah in pa pri takih posestnikih, ki sploh niso bili zavarovani. Vse to je povzročilo sum, da požigajo zastopniki nekaterih zavarovanju. Zgodilo se je, da je v vasi, kjer mece, in pa da bi prisilili prebivalstvo k zavarovanju. Zgodilo se je, da je v vasi, kjer je bilo le malo števil posestnikov zavarovanih, napravil zastopnik zavarovalnice vrsto zavarovanj, ko je enemu izmed vaščanov pogorela domačija. S posebno vneto je orožni-

ška postaja v Puconcih preiskovala požare na njenem področju. Tam je 21. junija lani zgorelo gospodarsko poslopje katoliškega župnika g. Andreja Berdena. Istega večera je zgorela kopica slame posestnika Sočiča Štefana v Tešanovcih. Dne 20. februarja letos je nekdo zažgal v Sebeborcih poslopje posestnika Celca Štefana, 13. marca gospodarsko poslopje posestnika Ludvika Kržanka, 17. marca kup slame pri posestniku Jožetu Slavčiču v Martjancih in 20. marca gospodarsko poslopje Horvata Janeza v Sebeborcih. Pri vseh zadnjih požarih so bile okoliščine takšne, da se je sum zgostil okrog treh zavarovalnih zastopnikov, ki so jih orožniki aretirali in oddali sodišču. Neposrednih dokazov proti njim niso mogli zbrati, pač pa so okoliščine precej obtežljive. Sodna preiskava bo dognala, ako so aretiranci res krivi ali pa jim je le usodno naključje naprtilo sum.

Sokolski igralci so jim trn v peti. Iz Belincev nam pišejo: Tukajšnji Sokol je uprizoril 19., 20. in 21. marca Meškov »Pasijon« v osmih slikah. Trudu vrlih igralcev primeren je bil tudi uspeh. Prostorna dvorana hotela »Krone« je bila vsakokrat premajhna. Kakovostno oceno igranja, ki je pohvalna in laskava, so sami od sebe podali ugledni ljudje iz obraza v obraz. To nam zadostuje. Organizirano trganje plakatov, nemir neresnih ljudi med predstavo in nekateri članki po predstavah, polni hinavskega zavijanja in zavisti, samo potrjujejo resničnost prekmurskega pregovora, ki pravi: »Samo tisti kričijo, šteromi iza gorij.« Za prihodnjič se priporočamo tem monopoliziranim poštenjakom za pravočasno in uspešnejšo reklamo.

Velika tatvina v vlaku. V vlaku med Lendavo in Ormožem je bil okraden Vinko Gabor iz Dolnje Lendave, ki je kupoval prašiče in teleta z tvornice Josipa Benka v Murski Soboti. Gabor se je peljal z vlakom iz Lendave preko Čakovca v Mursko Soboto in pri sebi je imel 13.000 Din. V vagonu je malo zadremal. Ko je pa prispel v Ormož, kjer bi moral prestopiti, je opazil, da je brez denarja.

Goba s svetlobo, da lahko bereš pri njej

Braziljski pragozdovi so še v veliki meri neraziskani. Zato ni znano še marsikaj, kar se skriva v njih. Prav na skrajnem južnem robu je pred kratkim odkril angleški raziskovalec Johnson neko novo vrsto gob, ki ima velikost človeške glave. Ta goba ponoči sije v zelenkasti svetlobi, in to v toliki meri, da človek ob njeni svetlobi prav lahko bere. Domačini, ki jih je Johnson pri svojem raziskovanju najel, se temu pojavu niso prav nič čudili, saj njim ta goba ni bila neznana. Nema lo pa je bil nad to gobo začuden omenjeni raziskovalec sam in tudi vesel, saj za ljudi,

× *Riba je potopila ladjo.* Pred kratkim je majhna arabska džunka, kakor tam imenujejo ladjice, priplula v luko Berbero na obali angleške Somalije v vzhodni Afriki. Ta ladja je pripeljala s seboj kapitana, moštvo in popotnike druge džunke, katero je sredi Indijskega morja potopila riba-mečarica. Ta riba ima na podaljšku gobca zob, ki je tako močan in oster, da riba z njim lahko prebode leseno steno ladje. Taka mečarica je napadla omenjeno ladjo ter jo potopila. K sreči sta takrat vstric pluli dve arabski džunki. Tako so se mogli s potapljajoče se ladje takoj rešiti popotniki in moštvo na drugo ladjo, katera jih je srečno pripeljala v Berbero.

× *Igralka je ugrabila svojega ženina.* Navadno fant ugrabi dekle. V Buenos Airesu je bilo pa nedavno narobe. Tam se je mlada igralka Anny Tarahuana zaljubila v 18letnega študenta Alberta Sotobo, ki ji je ljubezen vračal. Zaljubljenca sta se hotela vzeti, toda študentovi starši so se temu odločno uprli, češ da ne marajo igralko za snaho. Od staršev

Noši na tujem

Pismo iz Argentine. Iz Buenos Airesa nam pišejo: Redkokdaj se kdo od nas oglasi v domovinskih listih in redkokdaj je slišati, da bi domovinski listi pisali o nas. Ne vem, ali ne zaslužimo večje pozornosti domovine in vsaj domačih oblastev, ki imajo posredno ali neposredno stike z izseljenskimi vprašanji. Morda je krivda tudi na nas izseljencih samih, da nismo obrnili več pozornosti nase. Lepo število Slovencev nas živi v Argentini, a o nas v domovini malo vedo, a še manj o našem življenju, kljub temu, da smo doslej izdajali tri tedenske liste. Podatki o nas, kar jih je bilo objavljenih doslej, so bili površni. Tu in tam vidimo kak članek, ki obravnava izseljenska vprašanja, a v javnosti kakor kaže, zbudi le malo pozornosti. Namenil sem se, da bom od časa do časa napisal kak članek v »Domovini« ter tako izkušal seznaniti našo domačo javnost z življenjem velike slovenske kolonije v zelo napredni državi Argentini. Stiki med izseljenci in njih svojci v domovini so pač toliki, da bo zanimanje za naše dopise v domačih krajih zmerom veliko. Zanimanje bo še večje, če bo Argentina spet odprla meje za priseljevanje, kar že obetajo. Seveda pa je treba opozoriti, da ni vse zlato, kar se sveti. A. P.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrh vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris; Holandija št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg — Na zahtevo pošlemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 96

ki se pečajo z raziskovanjem dosedaj neznanih delov sveta, pomeni vsaka novost uspeh. V spremstvu domačinov je Johnson prinesel to čudno gobo v svoj šotor, kjer jo je nekaj dni uporabljal za svetilko.

Sicer so podobne gobe, ki svetijo, znane tudi že od prej, toda te so čisto majhne in imajo zelo slabo svetlobo.

Najbrž ta novost iz braziljskih gozdov ni zadnja, ki so jo odkrili. Slabo raziskani pragozdovi skrivajo gotovo še mnoge posebnosti živalskega in rastlinskega sveta.

odvisni sin si ni znal pomagati in bil je že pripravljen ukloniti se njihovi volji. Igralka, vajuena naklonjenosti občinstva, pa ni prenesla tega ponižanja. Misel, da ji starši njenega izvoljenca nasprotujejo, jo je napotila v drugo mesto. Hotela je baje iztrgati si iz srca to ljubezen, pa ni šlo. Študent Sobota je nekega dne nenadno izginil iz očetove hiše. Obupana roditelja sta o tem takoj obvestila policijo in objavila v vseh domačih listih, da se je njun sin izgubil. Čez 14 dni sta dobila od njega pismo, v katerem jima sporoča, da ga je ugrabila nevesta. Sin je pisal staršem, da je pripravljen vrniti se, če bi mu dovolila poročiti se z igralko. Roditelja sta se slednjič vdala in obvestila svojega sina z oglasem v listih, da mu to dovolita. Zdaj pričakujeta ugrabljenega sina in njegovo podjetno nevesto.

NI NEVARNO

Tujec: »Tu na prhlem hodniku naj bi spal? Saj se mi utegne ponoči še udreti!«

Oddajalec stanovanj: »Bodite brez skrbi, saj je pod hodnikom gnoj...«

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT

27

»Da,« je prikimal Drašković. »Vaša naloga je, da pridobite Tahija, s katerim ste dobro znani. Toda požurite se, preden se bo Ambrož Gregorijanec vrnil iz bratislavskega zbora. Vem, da je je moji osnovi nasproten. Posebno vam priporočam, da se o tej zadevi pogovorite z gospo Ano Konjsko, ki je svojo mater popolnoma pridobila za ta načrt. Ali ste voljni?«

»Sem, gospod škof, pri Bogu, storil bom po vaši zapovedi,« je rekel Gašpar.

»Bog vas blagoslovi, gospod Alapič,« je rekel ban in z vzdignjeno roko odslovil plemiča.

Čez nekaj časa je stopil v sobo drugi ban, knez Franjo Frankopan.

»Baš prav ste prišli, gospod tovariš,« je rekel škof, »glejte, danes sem prejel pismo iz Bratislave, berite ga! Kakor sem rekel, se je zgodilo. Večika preiskava proti Tahiju se je razblinila. Počakajte še kak mesec dni in boste od samega začudenja izbulili oči. Susjedskega gospoda ne moremo naravnost potegniti iz kraljevske zaščite, ampak samo po ovinkih.«

Frankopan je pismo prečital, stisnil usta, vrgel pismo na mizo in rekel: »Prav imate, prečastiti mi vojščaki smo v državnih rečeh pravi otroci, ker mislimo, da večna pravica nikdar ne dremlje.«

Na Margaretino popoldne se je popojala velika kočija pred vrata grada Susjeda. Gospod Tahij je menda pričakoval goste, ker je prišel po stopnicah, prišlece prijazno sprejel in jih spremil v svoje sobane. Bila sta dva moža, očitno tujca. Eden, velik debeluhar s cvetočim licem in nosom, se je zval Juro Hoszu, drugi, majhen suhljač kašljajoč in žolt, pa Andrej Majtenyi; oba sta bila Madžara, oba carinika iz Nedeljišča, ki ju je kraljevska komora poslala kot poverjenika, da preiščeta in poravnata spor s Tahijem. Točko so izvedeli ljudje o njih od njunega kočijaža Medmurca. Madžara sta se komaj nekoliko ogledala po gradu in ko je drugo jutro Stefan Grdak prišel, da bi se jima poklonil, sta bila kajpada že pred svitom s Tahijem krenila na lov in proti Stubici, odkoder ju pred osmimi dnevi ni bilo pričakovati nazaj.

Desetega dne se je pred gradom začulo silno lajanje. Tolpa psov je pridrvela na dvorišče, za njo pa na konjih komisarja in Tahij s sinom Gabrielom, ki je zaklical Bošnjaku, naj Grdak popoldne pride na grad pred gospoda in naj prinese račune in vse ključe.

Po obedu so sedeli na Susjedu za mizo gospod Hoszu, ki je bulil predse in se bezal po zobeh, Majtenyi ki je zakopal svoj nos v šop pisem, in gospod Tahij, ki je komisarjema veselo natakala kozarce.

»Torej, presvetli,« je začel Majtenyi s svojim počasnim, hreščočim glasom, »zakupna pogodba je podpisana, najino delo je opravljeno. Zdaj treba samo še Grdaka poklicati, da predloži račune.«

»Hvala vama, plemenita gospoda, za vašino dobroto in pravičnost,« je rekel Tahij. »Kraljevi svetlosti se bom še posebej zahvalil. Ta mali dar, ki sem ga vama izročil, je samo del moje dolžne hvaležnosti. Moja skrb bo, da se vama še obilneje oddolžim.«

Majtenyi se je v zahvalo poklonil, Hoszu pa je pripomnil: »Krasne lovske pse imate, blagorodje; jaz te reči razumem, ker sem sam lovec.«

»Izbral bom za vas par angleških, gospod Hoszu,« je odgovoril Tahij. »Jaz sam se ne pečam toliko z lovom, ki je glavna reč mojega sina Gabriela.«

»Hvala, blagorodje,« je prikimal Hoszu. »Vaš sin je imeniten gospodič.«

V tem trenutku je stopil v sobo Grdak in se poklonil. Hoszu ga je prezirljivo pomeril od nog do glave, da je upravitelj zardel.

»Ali ste vi Grdak?« je vprašal Majtenyi.

»Sem, gospod.«

»Ali ste prinesli ključe od vseh poslopij?« je ponovil mali Madžar.

»Tukaj so,« je odvrnil Grdak in položil šop ključev na mizo.

»In račune?« je vzdignil Majtenyi svoj nos.

»Kako morem, gospoda, v nekaj dneh položiti račune od treh let? Za tako delo je treba vsaj treh mesecev. Pomislite tudi, da je zdaj največ dela v gospodarstvu.«

»E, dragi moj,« je nadaljeval mali Madžar in si mel roke »mi ne moremo tako dolgo čakati. Čujte, kaj smo sklenili! Pregledali smo Susjed in Stubico.«

»Kdaj, gospodje?« se je zravnal Grdak.

»Tudi Stubico,« je nadaljeval Majtenyi, »in smo našli, da slabo pazite na kraljevo karit.«

»Da slabo gospodari,« je primačnil Hoszu.

»Jaz?« je Grdak prebledel.

»Da sprejemate goste, gledate za svoj žep in da računi niso v redu,« je panj Hoszu.

»Gospoda,« je razburjeno zaklical Grdak, »bodite pravični, poslušajte me...«

»In zato,« je nadaljeval Majtenyi, ne da bi se oziral na upraviteljeve besede, »smo v kraljevem imenu sklenili polovico posesti na tem posestvu dati v zakup gospodu Tahiju za 2400 ogrskih goidinarjev na leto in mu takoj svečano izročimo ključe.«

»Gospodu Tahiju?« se je prestrašil Grdak in pogledal Tahija, ki je nepremično sedeč zapilil svoje mačje oči v upravitelja. »Gospodu Tahiju? Ali veste, kaj delate? Ali je kralj pozabil moja pisma in predlansko preiskavo? Ali mu ni nič za ubogo ljudstvo?«

»Kraljeva visokost je vse preiskala,« je rekel Hoszu, »in ve sumničenje razlikovati od dokazov.«

»Sumničenje?« je zaškrtal Grdak in sklonil glavo »Mar je sumničenje, da solnce na nebu sije? In kaj bo z menoj?«

»Vi lahko greste, kamor vam je drago,« je suho odgovoril Majtenyi.

»Toda moja plača, moja krvavo zaslužena plača?« je vprašal Grdak in se prijel za glavo. »Od l. 1566. se potim tukaj, pa nisem dobil za to niti počenega groša.«

»Ako imate kaj dobiti,« je rekel Hoszu, »boste dobili ob svojem času, ko bodo pregledani računi, zakaj Bog ve kako...«

»Da, Bog ve, da sem poštenjak,« je Grdak odvrnil z vzdignjeno glavo, »da kralja nisem prevaril niti za en bob. Saj vidim to mrežo, gospoda: to je obrekovanje gospoda Tahija, njegovo peklensko obrekovanje. Poidem z vami se ne bom pravdal ker je vaša duša gluha. Vaša krivda bo, če bo ta krvavi dvor zajel žar in uničil kraljevino. Toda kralji mora zvedeti vse, ker, vedite, hrvaški plemič se ne boji madžarskega carinika.«

Madžara sta sklonila glavi. Tahij pa je planil kvišku in zakričal:

»Ničvrednež, poberi se iz gradu! Tukaj sem jaz gospodar!«

»In tukaj te bo zadela strela božje pravice, krvnik!« je odvrnil Grdak in vzdignil roko. Užaljen in razjarjen je zapustil prejšnji upravitelj grajske dvore. Ko pa je prišel blizu vrat, je gospodič Gabriel s krohotom zaklical nad njim: »Lahko noč, prijatelj! Ali zdaj veš, kaj je baron?«

Grdak je krenil s konjem proti Brdovcu. Pred župniščem je vprašal po župniku. Rekli so mu, da je pri Gregoriču.

Pohitel je tja in zajahal naravnost na dvorišče. Pred hišo so sedeli župnik, Ilija Gregorič in župan Ivan Horvat.

»Pozdravljeni!« ga je pozdravil stari Babič. »Kakšna sreča vas je prinesla na Brdovec, gospod Grdak?«

»Nesreča, oče!« je s solznim očesom odvrnil upravitelj. »Berač sem, brez strehe in brez vsega.«

»Za božjo voljo, kako?« se je preplašil župnik.

»Kako?« se je Grdak bridko zasmeljal. »Ma-

džarski cariniki so me za mojo zvesto službo pognali kakor psa in ves imetek izročili susjedskeму krvniku.«

Vsi trije so prebledeli kakor mrličii.

»Ves imetek Tahiju?« je Ilija skočil na noge. »Torej to je pravica!«

»Usmili se nas, o Gospod!« je sklenil župnik roke.

»Srce mi pravi,« je nadaljeval Ilija z drhtečim glasom, »da bo tekla kri Bog ve, da bo.«

Horvat pa je pograbil svojo župansko palico jo na kolenu prelomil in vrgel daleč od sebe:

»Vrag te vzemi!« je zaškripal z zobmi. »Če vrugi pravico krojijo, je poštenega človeka sram vršiti posel sodnika.«

»Kaj na vi, ubogi moj prijatelj?« je vprašal Babič Grdaka

»Kaj jaz vem? Ničesar nimam. Ono moje malo posestvo na Ogrskem, ki sem ga poddedoval po materi, so mi odvzeli Batori. Moj brat ima koš otrok in košček zemlje.«

Tedaj se je oglašil Gregorič. »Ne zamerite mi, plemeniti gospod mojih besedi. Vi ste plemič, jaz sem kmet človek pa sem vendarle. Vi veste pri moji veri velik poštenjak in dober kakor kruhek. Ves kraj molli k Boru za vašo srečo, na vas zadene taka nesreča. Pa bodi! Naša srca vedo kaj ste dobrega storili za nas. Globoko smo vse to zanisali v svoja srca in niti vrag tega ne bo zbrisal. Koliko gorja ste odvrnili od naših bednih glav, ve vsako dete in tudi nad mojo siromašno stropo bi prišla škoda, če ne bi bilo vas. Naj vas ne bo moje ponudbe sram. Ti meni, jaz tebi, Bog na nai vse skupaj blagoslovi, tako je stari pregovor. V ribniškem kraju imam nekaj zemlje in hišico. Umaknite se tja. Tukaj ne boste varni. Tahij je divja zver. Tam gospodarite kakor veste, dokler se zadeva ne obrne na boljšo. Ne zamerite mi, gospod, toda ponudba prihaja od srca. Tukaj se bo, tako se mi zdi, marsikaj zgodilo.«

Grdak je prijel močno kmetovo reko in ginjen odgovoril:

»Dobro, sprejemim!«

Nem in s sklonjeno glavo je župnik gledal ta prizor. Nato je vzdignil glavo, povzdignil roke k nebu in rekel:

»Vzdignite, ubogi moj prijatelj, srce k Bogu! Trda so nota življenja in hude so preizkušnje, ki nam jih pošilja Gospod. Toda nosite ponižno svoj križ, kajti ponižani bodo povlašani. Gorje pa onemu človeku, ki je iz svojega srca zbrisal poštenje besede. Odrašnikove: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Vidim, sodba bo prišla, strašna sodba, ker je oreh preplaval svet. Ponudite vam pravični Bog vse vašo dobroto, s katero ste ubogemu ljudstvu omilili strašno suženjstvo.«

XX.

»Ljubo mi je, gospa mama, je rekla Anka Konjska Uršuli Heningovi, da ste prišli z Zofko za nekaj časa k meni v Zagreb. Saj poznate Martino sanjarsko naravo, ki bi nam Zofko počasi popolnoma pokvarila. Dekle se je tako že čisto spremenilo. Zlovoljno je, močiče in razdražljivo ter še zmerom pričakuje svojega Miliča, ki pa se vendar ne bo vrnil.«

»Se ne bo vrnil?« je naglo vprašala Uršula.

»Nikakor ne! Poslušajte me samo, mama. Jaz sem se o tej reči razgovarjala z Alapičem. Rekel mi je, kako že nekaj mesecev Tahija obrača in obdeluje in kako gre to težavno, jaz pa sem mu potožila naše težave, da še nič nisimo smeli reči Zofki in kako ste s prisego zavezani Miliču, in da bi bilo treba vsekakor izvedeti, kje je ta mladenič in ali je sploh še živ. Alapič je nekaj časa razmišljal, nato pa je obljubil, da se bo mogoče našla kaka pomoč. »Poznam,« je rekel »pretkanca, po imenu Drmačiča, pisača, ki ga je Tahij spodil iz službe. Ta človek se niti vraga ne boji. Poslal ga bom kakor vohuna za Miličem, po katerem Ambrož vsepovsod izprašuje. In Alapič ga je poslal.«

»A zdaj?« jo je prekinila Uršula.

»Včeraj se je vrnil, mama.«

»In Milič?«

»Živ je, toda v sužnosti.«

(Dalje.)

Ženski vestnik

Pesa je zdrava jed

Rdečo peso naše gospodinje vse premalo cenijo. Premalo in le redkokdaj jo dajo na mizo. A prav rdeča pesa ima mnogo vitaminov in je redilna za mlado in staro! Posebno je rdeča pesa priporočljiva za ljudi, ki imajo otekle žleze, ker ima precej joda.

Ni pa potrebno, da pripraviš peso samo na en način, kakor je v navadi, to je s kisom. Peso pripraviš lahko na več načinov. Na primer: Peso dobro operi, ostrgaj ji olupek in jo zribaj kakor hren. Zribaj tri pese, korenino hrena in dve jabolki. Vse skupaj zmešaj, polij z oljem, kisom in posuj še malo sladkorja, dobro zmešaj, osoli, pa imaš zelo dobro solato, jo daš z govejim kuhanim mesom in praženim krompirjem ali pa s kako pečenko na mizo. Drug način: Peso dobro operi, najboljša je, če jo s krtačo opereš. Nato jo zloži v železno ponev in postavi v pečico, da se speče. Med tem pa razpusti v kozi malo sirovega masla ali masti, stresi na maslo dve žlici moke in ko moka maslo popije, ne da bi zarumenela, zalij z vodo, da dobiš gostljate omako, osoli in naj malo povre. Pečeno peso zreži ali pa pretlači skozi sito, stresi jo v omako in ko vre pet minut, je gotova. Teko pripravljeno peso lahko daš že leto staremu otroku, in jo bo jedel z veliko slastjo, ker je zelo dobra. Daš jo pa lahko kot prikuho na mizo.

Juha iz pese je tudi dobra. Peso dobro operi in drobno sesekljaj. V kozi razbeli mast in prepraži peso, dodaj še drobno zrezanega peteršilja in korenja, osminko kile oprane leče, zalij z vodo, osoli in kuhaj, da se zmeha. Ko je že vse skoro mehko kuhano, dodaj še dva olupljena in drobno zrezana krompirja in ko se je tudi krompir skuhal, je juha gotova. Zemešaj v juho žlico ali dve kisle smetane in žlico limonovega soka, premešaj in daj hitro na mizo.

Če pripravljajš golaž, daj namesto moke v golaž tri sirove zribane pese, v ostalem ga pripravi kakor navadno s papriko in čebulo. Od pese bo sok gostljat, zelo okusen in lepo rdeč.

Za kuhinjo

Fizolova juha. Fizol namoči (četrt kile) čez noč v vodi, da se rajši in hitreje skuha. Drugi dan fizol pristavi z mrzlo vodo. Fizolu dodaj eno čebulo in malo zelenega peteršilja. Ko je fizol kuhan, odcedi vodo v lonec, fizol pa pretlači skozi sito. V fizolovi vodi raztopi kocko ali dve juhana, primešaj pretlačeni fizol, osoli in če je juhe premalo, zalij še z vodo in naj dobro prevre. V skledi pa zmešaj dva rumenjaka, dve dekli sirovega masla in osminko litra sladke smetane. Mešajte vlij juho v skledo in daj hitro na mizo.

Nadevana zmlata pečenka. Zmelji na strojčku tri četrtinke kile govejega mesa (če vzameš polovico svinjskega in polovico govejega mesa, je pečenka še okusnejša). Hkratu zmelji tudi eno drobno čebulo, strok česna, dve sardeli, dve vejici zelenega peteršilja, žlico kaper ali pa eno kisko kumarico in kosček slanine. Zmletemu mesu primešaj eno v mleku namočeno in otisnjeno žemljo, eno jajce, malo popra in soli (ne soli preveč, ker so sardele slane). Vse skupaj dobro zmešaj. Na krožnik posuj malo moke, položi meso na krožnik in z roko oblikuj tenek zrezek. Na sredino mesa položi štiri trdo kuhana in olupljena jajca, zvij meso v klobaso in jo povajljaj v moki. Nato položi meso na razbeljeno mast, pomaži meso z dvema žlicama gorčice in oblij z mastjo, ki je v kozi, postavi v pečico in počasi peči. Pečenko pridno s sokom polivaj. Ko se je ves sok pokuhal in je ostala sama mast, prilij malo vode in peči dalje da se pečenka lepo zapeče. Nato polij po mesu četrt litra kisle smetane in ko še malo povre, deni pečenko previdno na krožnik, jo zreži na tenke kose, zloži v skledo in s sokom oblij. Zraven daš dušen riž in motovilček.

Trkanine
za varno perilo zastore itd.

MOLINO nebeljeno platno	4.50	PLATNO za rjuhe, izvan- redno močno	19
PLATNO za otroško perilo, trpežno	6	NANKING za perje, dobra neprodorna vrsta	19
SIFON dobra mehka vrsta	10	ZASTORI iz bele karirane kongres tkanine	8

Sternicki
CELJE 97

UJENI-K-IZENI
-JRONV-N--K-IZENI
ZASTORI

Kruhov emok. Mešaj, da narase 12 in pol deke sirovega masla. Nato primešaj štiri jajca in še tri rumenjake ter spet mešaj, da narase. Nato primešaj četrt kile v mleku namočenih drobtin, 25 dek sladkorja v prahu, eno deko moke, 14 dek zbranih, opranih rozin in naribano lupinico ene limone. Čisto krpo pomaži s sirovim maslom, posuj z moko položi na krpo emok. Konce krpe dobro zveži in na kuhačnici obesil v slan krop, kjer naj počasi vre poldrugo uro. Kuhani emok stresi v toplo skledo, ga z nitjo razreži in daj kot močnato jed s kavno kremo na mizo. **Kavna krema.** Mešaj, da narase, štiri rumenjake in 10 dek sladkorja v prahu. Nato primešaj 10 dek suhe moke, mešaje prilij pol litra vrelega mleka in mešaj dalje na ognju, da krema skoro zavre, a zavreti ne sme, sicer se sesiri. Nato primešaj h kremi še osminko litra vroče močne črne kave. Kremo daš v skodelici na mizo, da si jo vsak sam polije po emoku.

Kislo zelje v salati. Kislo zelje dobro otisni nato malo (po okusu) osoli, polij z oljem in dobro zmešaj. Kdor ljubi kumno, dodaj tudi malo kumne. Zelje pripravi vsaj eno uro preden ga daš na mizo. Tako zelje v salati je zelo okusno in zdravo, vsebuje vse redilne snovi, ki jih sicer pri kuhanju precej izgubi, nadomešči pa tudi vsako drugo salato.

Hitro pečeni zrezki. Meso (stegno) zreži na zrezke, potolci osoli, malo popopraj in povajljaj v moki. V kozi razbeli mast in zloži zrezke drugega poleg drugega v mast. Ko so zrezki po eni strani zapečeni, jih obrni in zapeči še po drugi strani. Nato poberi zrezke na topel krožnik in pokrite postavi na toplo. V mast pa stresi narezane čebule in ko čebule porumeni, zalij z žlico kisa in malo juhe ali vode. Ko sok prevre, zloži pečene zrezke noter, in ko je vse skupaj še malo povrelo, zloži zrezke v toplo skledo preceđi nanje sok in daj hitro na mizo. Zraven daš dušen riž, makarone in slinčo. Lahko pa daš še šnitato.

Praktični nasveti

Roke umite, usta zaprta, ušesa pa odprta. To so pravila, ki jih moraš že malčmu otroku privzgojiti. Pazi, da bo imej otrok zmerom umite roke. Pri umazanih rokah se je že dostikrat majhna ranica razvila v hudo rano, a tudi prenesla kako bolezen, zlasti če otrok je kruh z umazanimi rokami. To velja tudi za odrasle ljudi. Usta naj se navadi otrok imeti

zaprta, posebno kadar je veter ali mraz, kadar skače ali leta. Dihati pa naj se navadi le skozi nos. Tako bo obvaroval svoja pljuča. Ušesa pa naj ima tudi čista, kakor se spodobi, zlasti pa odprta takrat, kadar ga ma ti kliče in kaj pokara ali pouči.

Zelena kot zdravilna rastlina. Kuhana zelena pomaga proti vodenici. Zeleno skuhaj, jo olup in pojej na dan vsaj dve korenini. Zelena ima to lastnost, da zelo pospeši izločanje seča, kar je važno, kómur se voda zapira. Pomaga pa tudi proti protinu, revmi in vetrovom. Zelena je zelo lahko prebavljiva in zdrava. Tudi čaj iz listja zelene žene na vodo in je dobro, če ga piješ dvakrat na dan.

Za bolne in zdrave. Jabolčni čaj je osvežujoč za bolnika kakor za zdravega človeka. Jabolka operi, razpolovi in skuhaj v precej vode s sladkorjem, ne da bi jih olupila. Ko so jabolka kuhana, stresi vse skupaj na sito, da se sok preceđi v skledo. K soku dodaj še malo limonovega soka in daj bolniku, če je žejen. Za bolnika moraš ta sok postaviti kam v bližino peči ali štedilnika, da ne bo preveč mrzel. Zdrav človek pa naj pije ta čaj hladno. Jabolčni čaj je tudi zelo priporočljiv za živčno bolne ljudi, ker zelo dobro vpliva na živce. Ostale krhle pretlači skozi sito in daj kot kompot svoji družini.

Da mrežasti vložki v postelji ne škripljejo, jih namaži z oljem. To narediš tako, da vse žice, ki se križajo, namažeš. To pa najlažje narediš z zobno krtačico (stara krtačica, ki ni več uporabna za zobe). Krtačico pomaži v olje in z njo maži. Potem vsa mrežo dobro zbrži in položi čez mrežo stare krpe, da se žimnice ne zamažejo.

Listnica uredništva

Gorica pri Oplotnici. Uredba o kmečki razdolžitvi velja le za kmečke dolgove in ne za delavske, obrtniške in druge. Drugi dolgovi se morajo plačevati kakor običajno.

Gorje — Bled. Članek bo objavljen, kolikor je po tiskovnih paragrafih mogoče.

Dobova. Na vašo prošnjo vam pojasnjujemo, da drugi čitatelji žele po več povesti. Razdelite si branje na več dni, pa bo v redu. Toliko v pojasnilo, če smo vas prav razumeli.

Schaesberg (Holandija). Čisto prepozno prejeti. Velikonočni pozdravi zdaj nimajo pomena.

Radio Ljubljana

11. do 18. aprila

Utorak, 11. aprila: 8.00: Vesel jutranji pozdrav (plošče). — 8.30: Telovadba za dame in gospode (vodil bo profesor Marjan Dobovšek). — 9.00: Čas, poročila, spored. — 9.15: Koncert na klavirju (Urbanc Franc). — 9.45: Verski govori (dr. Ciril Potočnik). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. — 11.00: Saint Saens: Živalski karneval (plošče). — 11.30: Otroška ura: Trije godci (zvočna slika). — 12.00: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert radijskega orkestra. — 15.30: Prenos iz Kranja: Koncert sokolskih pevskih zborov in orkestrrov. — 17.00: Kmetijska ura: Pridelovanje in pomen krmskih rastlin za živinorejo (inž. Jože Černe). — 17.30: Nekaj lahke glasbe (plošče). — 18.00: Tri hčere — veseloigra (člani radijske igralske družine). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: V čem je vrednost naše starejše umetniške proze (Dušan Nikolajević iz Beograda). — 19.50: Slovenska ura: Vasilij Mirk: Glasbeni utrinki (profesor Marjan Lipovšek); Kraševci (Janko Simec, pisatelj). — 20.30: Koncert. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za dobro voljo in kratek čas (Jožek in Ježek).

Ponedeljek, 12. aprila: 12.00: Same vesele (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Zvoki iz Amerike (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Zdravniška ura: Osebna higiena (dr. Anton Breclj). — 18.20: Lalo: Na mouna (orkestralna suita na ploščah). — 18.40: O gledališču (Cirij Debevec). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Delo Aerokluba za razvoj našega civilnega zrakoplovstva (dr. Režek iz Zagreba). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert kompozicij Danila Švare (prenos iz velike fil. harmonične dvorane). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vesele pesmi (tercet Stritar in profesor Lipovšek).

Torek, 13. aprila: 11.00: Šolska ura: Križem po Sloveniji — prirodopisne sličice iz raznih krajev naše ožje domovine (profesor Rafael Bačar). — 12.00: Slavne pevke (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Narodna glasba severnih Slovanov (radijski orkester). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Glasba morja (radijski orkester). — 18.40: Vpliv islama v evropski kulturi in njegov zaton (Fran Terseglav). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Prva pobornica nacionalizma v srednjem veku (Fran Terseglav iz Ljubljane). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20.00: IV. skladateljska ura: Risto Savin. — 20.45: Risto Savin: Odlomki iz opere Matija Gubec (uprizoritev ljubljanske opere; posnetek na ploščah). — 21.15: Mandolistični trio (Antunović, Privšek, Haršlag). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Plesna glasba na dveh klavirjih (Silva Hraševčeva in Božena Sapljeva).

Sreda, 14. aprila: 12.00: Razni zbori (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Mladinska ura: Ob 200letnici rojstva Alojzija Galvanija (profesor Adlešič). — 18.20: Mladinska ura: Akvarij II. predavanje (Miroslav Zor). — 18.40: Mladi ljudje in kazenski zakon (Roman Rus). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Mesečni kulturni pregled. — 19.50: Šah. — 20.00: Prenos simfoničnega koncerta mariborske Glasbene Matice. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Reproduciran koncert plesne glasbe.

Četrtek, 15. aprila: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00:

Čas, spored, obvestila. — 13.15: Ura lahke glasbe: Ruski zbor in orkester »Jara«. — 14: Vreme, borza. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje ministra za telesno vzgojo naroda. — 19.50: Zabavni kotiček. — 20.00: Domači zvoki (radijski orkester, Akademski pevski kvintet in plošče). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Esperantska oddaja: »Ljubljana«.

Petek, 16. aprila: 11.00: Šolska ura: Z našimi splavarji do Beograda — reportaža (Oskar Hudalet). — 12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert radijskega orkestra. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Ženska ura: Kaj mora vedeti žena o hraniloznanstvu (Anica Lebarjeva). — 18.20: Harmonika in citre (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Naše sodelovanje na mednarodni lovski razstavi (dr. Alfonz Šemper iz Zagreba). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: IV. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. — 20.50: Šaljapin poje (plošče). — 21.10: Francoske koncertne suite (radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 17. aprila: 12.00: Plošča za ploščo, pisana zmes. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes. — 14.00: Vreme. — 18.00: Za delopust (radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Filozofija Pavla Petrića (dr. Ksenija Atanasijevića iz Beograda). — 19.50: Pregled sporeča. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.20: Trobenta in gošči in flavta in bas. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

SOCUTJE

Vajenec: »Gospod, gospod, nekdo je hotel v naši trgovini vlomiti v blagajno.«

Trgovec: »Ubožec, smili se mi vsak, kdor dela zastoj.«

PREVEČ DELA

Kunigunda (zdravniku): »Gospod zdravnik, bolna sem, ker imam preveč dela.«

Zdravnik: »Pokažite mi jezik!«

Mali oglasi

SPREJMEM VAJENCA

v pekovski obrt, pridnega in poštenega, starrega 15—16 let. Oskrba v hiši. **Lovro Zupanc**, pekovski mojster, Dolenjske Toplice.

AL. PLANINSEK — LJUBLJANA

Beethovnova ulica 14/I, telefon 35-10 — izposluje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov takoj v gotovini najbolje. Informacije daje brezplačno.

SLABOTNIM!

Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti, depresije, nespečnosti, predčasne ostarelosti, živčne preutrujenosti — vidite, na čem trpe danes mnogi. Medtem je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz žleze močne živali („KALEFLUID“) čim preide v organizem, izločevalno delo vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek ponovno močan in sposoben za delo in borbo za obstanek. **Brezplačna literatura**, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, telefon 25-981, Miloš Marković, „KALEFLUID“ se prodaja v lekarnah in drogerijah.

Reg. S. br. 10537-33

Občutila sem hude bolečine v nogi...

Obuti sem morala copate, kadar sem šla na trg

Ljudje so se mi smejali, ko so me videli. Imela sem kurja očesa in trdo kožo, noga pa je bila otekla in tako me je bolela, da nisem mogla obuti čevljev.

Samo oni, ki je isto pretrpel kakor jaz, lahko razume moje veselje, ko sem našla enostaven in lahek način, da se rešim vseh teh muk. Neka prijateljica mi je pripovedovala o sijajnem učinku kisikove kopeli s Saltrat Rodellom. Poizkusila sem to in po treh minutah so popolnoma izginila vnetja in otekline. Kurja očesa pa so se omeščala v toliki meri, da sem jih lahko odstranila s koreninami vred. Sedaj spet nosim lepe in elegantne čevlje in ves dan lahko hodim brez vseh težav. Saltrat Rodell se prodaja po ugodni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora s izdelovalci lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service Zadrž. Boškovičeva pl. 44.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura Pravi švicar, stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov 5 letno garancijo

Din 49.50

št. 62.301 Ista z osvetljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

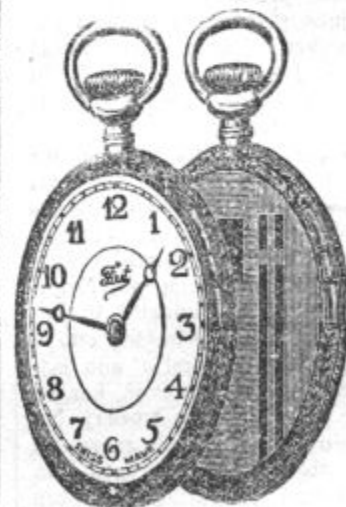
Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki ga vam pošlje zastoj in poštne preste

H. SUTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana tovarna ur v Švic.

TRENSKOTI - VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE, SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14